Комунальний вищий навчальний заклад
«Херсонська академія неперервної освіти»
Херсонської обласної ради

Кафедра теорії й методики дошкільної,
початкової освіти та мовних комунікацій

Стратегії та практики формування читацької компетентності учнів початкової школи в онлайн-навчанні

Херсон - 2026

УДК 373.3.091:028.1
С 83

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри теорії й методики дошкільної, початкової освіти та мовних комунікацій (протокол № 7 від 13.11.2026 р.)

Укладачі:

Гусєва С. В. – старший учитель, спеціаліст вищої категорії, учитель початкових класів Олешківського ліцею № 2 Олешківської міської ради;

Димченко О. П. – учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель української мови та літератури Олешківського ліцею № 2 Олешківської міської ради;

Калашникова В. С. – учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, учитель початкових класів Олешківського ліцею № 2 Олешківської міської ради;

Левицька І. В. – учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель зарубіжної літератури Олешківського ліцею № 2 Олешківської міської ради;

Недибалюк О. І. – учитель-методист, спеціаліст вищої категорії, учитель початкових класів Олешківського ліцею № 2 Олешківської міської ради;

Мицак О. М. – спеціаліст І категорії, учитель початкових класів Олешківського ліцею №2 Олешківської міської ради.

Рецензенти:

Швед Г. В. – доктор філософії, доцент кафедри теорії й методики дошкільної, початкової освіти та мовних комунікацій КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;

Мусієнко В. С. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії й методики дошкільної, початкової освіти та мовних комунікацій КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

С 83 **Стратегії** та практики формування читацької компетентності учнів початкової школи в онлайн-навчанні / за заг. ред. О. В. Стребної, Т. М. Клюєвої Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2026. 100 с.

У збірнику практичних матеріалів «Стратегії та практики формування читацької компетентності учнів початкової школи в онлайн-навчанні» представлено актуальні підходи до розвитку читацької компетентності молодших школярів в умовах дистанційного освітнього процесу. Розкрито значення роботи з текстом для розвитку особистості дитини, її пізнавальної активності, критичного мислення, здатності розуміти, інтерпретувати й осмислювати прочитане. Практичну частину збірника становлять конспекти ранкових зустрічей з елементами роботи з текстом, уроків читання та позакласної читацької діяльності, спрямовані на підтримку інтересу учнів до книжки, удосконалення читацьких умінь і створення умов для активної взаємодії з художніми та інформаційними текстами в онлайн-форматі.

Видання може бути корисним для вчителів початкових класів, керівників методичних об’єднань, педагогів, які здійснюють освітню діяльність в умовах дистанційного навчання, а також усіх, хто прагне урізноманітнити роботу з текстом, підтримувати інтерес молодших школярів до книжки та сприяти формуванню їхньої читацької компетентності.

УДК 373.3.091:028.1

© КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2026

ЗМІСТ

Вступ..... 5

I. Актуальність формування читацької компетентності в сучасному освітньому просторі..... 7

II. Ранкові зустрічі як чинник розвитку читацької компетентності учнів початкової школи в онлайн-навчанні..... 11

Конспект ранкової зустрічі «День читання книг», 1 клас *(Калашникова В. С.)*..... 13

Конспект ранкової зустрічі «Що об'єднує людей у спільноти?», 2 клас *(Недибалюк О. І.)*..... 18

Конспект ранкової зустрічі «Книга – мій портал у диво», 3 клас *(Гусєва С. В.)*..... 22

Конспект ранкової зустрічі «День емоцій та дружби», 4 клас *(Мицак О. М.)*..... 25

III. Уроки літературного читання як майстерня формування читача..... 28

Конспект уроку з навчання грамоти (читання) «Подорож країною Алфавіту. Підсумковий урок з навчання грамоти (читання), 1 клас *(Калашникова В. С.)*..... 30

Конспект уроку з літературного читання «Дива трапляються. Леся Кічура "Крила для Янгола"», 2 клас *(Недибалюк О. І.)*..... 34

Конспект уроку літературного читання «Світ очима дитини. Поняття про оповідання. Ольга Лапушена "Мій улюблений пес Бруно". Переказ оповідання близько до тексту», 3 клас *(Гусєва С. В.)*..... 40

Конспект онлайн-уроку літературного читання «Життєвий і творчий шлях Тараса Шевченка. Краса рідної природи у поезіях "І барвінком, і рутою…" та "Світає…"», 4 клас *(Мицак О. М.)*..... 45

Список використаних джерел..... 52

IV. Позакласне читання як шлях до внутрішньої читацької мотивації молодших школярів..... 53

Конспект уроку позакласного читання «Прощавай, Букварику! Відкриваємо світ читання разом», 1 клас *(Калашникова В. С.)*..... 55

Урок позакласного читання «Зима-білосніжка», 2 клас *(Недибалюк О. І.)*..... 60

Список використаних джерел..... 64

Конспект уроку позакласного читання «Кожне відкриття – це чиясь мрія», 3 клас *(Гусєва С. В.)*..... 66

Список використаних джерел..... 68

Конспект онлайн-уроку позакласного читання «Добре роби, добре й тобі буде», 4 клас *(Мицак О. М.)*..... 68

V. Читацькі проєкти та виховні заходи як простір практичного застосування читацької компетентності..... 73

Конспект онлайн-свята «Прощавай, Букварику!», 1 клас *(Калашникова В. С.)*..... 75

STEM-проєкт «Крила дружби взимку», 2 клас *(Недибалюк О. І.)*..... 78

Проєкт з літературного читання «Скарбниця мудрості. Світ української народної казки», 3 клас *(Гусєва С. В.)*..... 87

Виховний онлайн-захід «Вчимося дружити з книгами», 4 клас *(Мицак О. М.)*..... 90

Висновки..... 97

Список використаних джерел..... 99

ВСТУП

Збірник практичних матеріалів **«Стратегії та практики формування читацької компетентності учнів початкової школи в онлайн-навчанні»**, розроблений творчою групою педагогів, відповідає актуальним потребам сучасної початкової освіти, у якій цифрове середовище та дистанційний і змішаний формати навчання дедалі активніше впливають на організацію освітнього процесу.

Формування читацької компетентності є одним із пріоритетних завдань початкової освіти, адже читання забезпечує не лише розуміння змісту тексту, а й розвиток мовлення, мислення, уяви, емоційної чутливості, здатності аналізувати інформацію, висловлювати власні судження та вести діалог. Цифрове освітнє середовище має сприяти активній участі молодших школярів у читацькому процесі: прогнозуванню змісту, постановці запитань, висловленню припущень, співвіднесенню прочитаного з власним досвідом, обговоренню вчинків персонажів, аргументуванню власної думки, творчій інтерпретації прочитаного та оцінюванню результатів своєї діяльності. Отже, ефективність онлайн-навчання значною мірою залежить від продуманого добору педагогічних стратегій, форм взаємодії та цифрових інструментів, які не підмінюють безпосередню роботу з текстом, а розширюють можливості для його глибокого осмислення.

Мета збірника полягає в тому, щоб надати вчителям початкових класів практичні методичні матеріали та дієві педагогічні стратегії для формування читацької компетентності учнів в умовах онлайн-навчання. Запропоновані розробки мають допомогти педагогу організувати читацьку діяльність так, щоб дитина не обмежувалася відтворенням змісту прочитаного, а вчилася розуміти й інтерпретувати текст, помічати важливі деталі, встановлювати зв’язки, емоційно відгукуватися на прочитане, висловлювати власне ставлення та поступово усвідомлювати себе активним і зацікавленим читачем.

Матеріали видання охоплюють різні види практичної діяльності: розробки ранкових зустрічей з елементами читання, уроків читання та позакласного читання, проєктів і виховних заходів, спрямованих на розвиток читацьких умінь, підтримку пізнавальної активності та формування позитивного ставлення до книжки й читання. Їх можуть використовуватися як цілісні методичні розробки або як джерело окремих ідей, завдань, запитань і прийомів, які педагог добирає відповідно до мети заняття, змісту тексту та конкретної освітньої ситуації. Такий підхід дає змогу адаптувати представлені практики до потреб учнів і формату навчання.

Важливою особливістю збірника є поєднання традиційних підходів до роботи з текстом із можливостями цифрового середовища. Онлайн-формат розглядається не лише як спосіб організації заняття, а як простір для різноманітної читацької взаємодії, у якій учні є активними учасниками спільного осмислення прочитаного. Діалог,

ігрові та творчі завдання, робота в парах і групах, візуалізація змісту, цифрові інструменти та рефлексивні практики сприяють активному залученню молодших школярів до читацької діяльності, підтримують їхній інтерес і роблять роботу з текстом більш динамічною та емоційно насиченою. У доборі матеріалів ураховано вікові особливості учнів початкової школи та потребу в чергуванні різних видів діяльності, короткотривалих завдань, спілкування, творчості й рухової активності під час онлайн-занять.

Збірник практичних матеріалів **«Стратегії та практики формування читацької компетентності учнів початкової школи в онлайн-навчанні»** є методичним ресурсом для вчителів, які прагнуть урізноманітнити читацьку діяльність молодших школярів, підтримати їхній інтерес до книжки та створити можливості для змістовної взаємодії з текстом у цифровому середовищі. Матеріали покликані допомогти педагогам поєднати педагогічну доцільність, можливості цифрових технологій і творчий потенціал дітей, перетворюючи читання не лише на спосіб здобуття знань, а й на простір відкриттів, переживань, спілкування, творчості та пізнання себе і світу.

I. Актуальність формування читацької компетентності в сучасному освітньому просторі

У сучасному освітньому просторі читання дедалі більше виходить за межі суто навчальної навички, якою учні оволодівають на уроках української мови та літературного читання. Воно постає як важливий інструмент пізнання, комунікації, критичного осмислення інформації, емоційного розвитку та особистісного становлення дитини. Уміння не лише прочитати текст, а й зрозуміти його зміст, виокремити головне, встановити зв'язки, інтерпретувати прочитане, висловити власну думку та використати здобуту інформацію в новій ситуації значною мірою визначає успішність учня в навчанні й повсякденному житті.

Особливого значення формування читацької компетентності набуває саме в початковій школі, адже в цей період закладаються основи читацької самостійності та формується ставлення дитини до книги й читання. Молодші школярі поступово переходять від оволодіння технікою читання до усвідомленої взаємодії з текстом: ставлять запитання, прогнозують розвиток подій, знаходять необхідну інформацію, пояснюють вчинки персонажів, роблять висновки, пов'язують прочитане з власним досвідом. Саме тому сучасне розуміння читацької компетентності значно ширше за правильність, швидкість і виразність читання.

Сучасні діти зростають в інформаційно насиченому середовищі, у якому друкований текст співіснує з електронними книжками, аудіо- та відеоматеріалами, інтерактивними повідомленнями, інфографікою, цифровими платформами та іншими формами подання інформації. Це змінює характер читацької діяльності й водночас підвищує вимоги до читача. Учневі необхідно навчитися орієнтуватися в різних видах текстів, визначати головне, співвідносити інформацію з різних джерел, помічати суперечності, відрізняти факти від припущень і критично ставитися до отриманої інформації. За таких обставин завдання початкової школи полягає не лише в тому, щоб навчити дитину читати. Не менш важливо сформувати потребу читати, здатність осмислено взаємодіяти з текстом і готовність використовувати читання як спосіб пізнання світу, інших людей і себе. З огляду на це читацька компетентність має розглядатися як один із важливих результатів початкової освіти, що формується в різних видах навчальної та життєвої діяльності.

Вона є міжпредметною здатністю, що впливає на успішність учнів у різних видах навчальної діяльності, проте результати сучасних досліджень засвідчують, що її формування залишається проблемним. За даними «Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2023/2024 навчальному році», українські четвертокласники демонструють нижчий рівень читацької грамотності порівняно з однолітками з країн ЄС [3, с. 32]. Серед викликів залишається недостатня сформованість умінь глибоко осмислювати прочитане,

критично оцінювати зміст тексту та сприймати читання як особистісно значущу діяльність. Такі тенденції посилюють потребу в пошуку ефективних способів підтримки читацького розвитку учнів.

Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах онлайн-навчання. Дистанційний формат змінює організацію читацької діяльності молодших школярів і потребує від учителя пошуку таких способів роботи, які дають змогу зберегти активну взаємодію дітей з текстом. Якщо в традиційному класі педагог має можливість безпосередньо спостерігати за процесом читання, оперативно реагувати на труднощі, організовувати спільне обговорення та підтримувати емоційний контакт, то в онлайн-середовищі значна частина цієї взаємодії відбувається за допомогою цифрових засобів і потребує іншої методики організації.

Водночас онлайн-навчання відкриває нові можливості для розвитку читацької компетентності. Поєднання тексту з аудіо- та відеосупроводом, інтерактивними завданнями, візуальними матеріалами, спільними цифровими просторами та творчими проєктами може зробити читацьку діяльність більш різноманітною й доступною для молодших школярів. Важливо, однак, щоб цифрові інструменти не ставали самоціллю. Їхня цінність визначається тим, наскільки вони допомагають дітям глибше зрозуміти текст, висловити власну думку, вступити в діалог з іншими читачами та відчути особистісну значущість прочитаного.

Цифрове середовище не є автоматично ефективним лише тому, що воно пропонує сучасні технологічні можливості. Надмірна кількість екранних завдань, механічне перенесення традиційного уроку у формат відеоконференції, переважання тестів і завдань із готовими відповідями можуть, навпаки, знижувати інтерес до читання та звужувати його розвивальний потенціал. Тому особливої ваги набуває добір таких педагогічних стратегій, за яких технології посилюють, а не замінюють живе читацьке спілкування та особистісну взаємодію дитини з книгою.

Важливість внутрішньої мотивації до читання має наукове підґрунтя. У наукових працях В. Мартиненко, О. Савченко, Н. Чепелєвої та інших дослідників обґрунтовано значення внутрішньої мотивації як важливої умови формування навичок роботи з книжкою [5; 6; 7]. Схожу позицію обстоюють і зарубіжні дослідники, зокрема Д. Віллінгем та С. Крашен, які наголошують на значенні позитивного ставлення до читання та задоволення від читацької діяльності. Регулярна практика читання за власним вибором створює сприятливі умови для розвитку стійких навичок осмисленої роботи з текстом [1; 4].

Тому одним із завдань учителя початкових класів є підтримка внутрішньої мотивації до читання. Для молодшого школяра книга має бути не лише джерелом навчальної інформації та об’єктом перевірки прочитаного. Важливо створювати ситуації, у яких читання стає

відкриттям, грою, дослідженням, емоційним переживанням і приводом для спілкування. Дитина потрібно надати можливість не тільки відповідати на запитання за змістом тексту, а й ставити власні запитання, прогнозувати розвиток подій, обирати героя, пояснювати його вчинки, створювати продовження історії, змінювати фінал, ілюструвати прочитане, брати участь у творчих завданнях і ділитися своїми читацькими відкриттями. Саме в такій діяльності учні поступово усвідомлюють себе не пасивними виконавцями навчального завдання, а активними учасниками читацького процесу. Діяльнісний, компетентнісний, особистісно орієнтований та ігровий підходи дають змогу перетворити читання на основу для дослідження, творчості, комунікації, проєктування та рефлексії. Текст у такому разі стає не кінцевим об’єктом опрацювання, а початком подальшої пізнавальної діяльності.

Важливим складником сучасної читацької компетентності є також уміння критично осмислювати інформацію. У цифровому просторі діти постійно стикаються з великою кількістю повідомлень, текстів і візуальних матеріалів, тому поступово мають навчатися ставити запитання: хто повідомляє цю інформацію, звідки вона походить, які докази наведено, що хотів сказати автор, чого в тексті не сказано. Формування таких умінь уже в початковій школі створює передумови для відповідального й осмисленого сприйняття інформації.

Значущість читацької компетентності посилюють і сучасні освітні реалії українських дітей. Воєнні обставини, вимушена зміна місця проживання, тривале дистанційне навчання, нестабільний доступ до інтернету та можливі перерви в електропостачанні потребують гнучкої організації освітнього процесу. У таких умовах особливо важливо забезпечити безперервність читацького розвитку молодших школярів. Читання має залишатися доступним не лише під час синхронної онлайн-зустрічі з учителем, а й у самостійній роботі, під час використання завантажених матеріалів, слухання аудіокниги, читання паперової книжки або спільного читання в родині.

Тому ефективна організація читацької діяльності в онлайн-форматі передбачає поєднання різних способів взаємодії: спільного читання, коротких самостійних завдань, аудіо- та відеосупроводу, творчих читацьких доручень, індивідуальних читацьких маршрутів і сімейного читання. Такий підхід дає змогу враховувати різні освітні ситуації та водночас підтримувати послідовність читацького розвитку.

Не менш важливою є зміна підходів до оцінювання читацьких досягнень учнів. Результатом роботи з текстом має бути не лише правильно прочитаний або відтворений зміст. Значущими показниками стають розуміння прочитаного, уміння працювати з інформацією, аргументувати власну думку, встановлювати зв’язки, робити висновки, інтерпретувати текст, ставити запитання та переносити читацький досвід у нові ситуації. У цьому контексті формувальне оцінювання може

стати не лише способом фіксації результату, а передусім інструментом підтримки подальшого розвитку учнів.

Актуальність формування читацької компетентності пов’язана і з необхідністю подолання освітніх втрат. Недостатньо сформовані навички розуміння тексту поступово впливають на успішність учня в різних освітніх галузях. Діти, які відчувають труднощі під час самостійного читання й осмислення інформації, можуть стикатися з проблемами не лише на уроках літературного читання, а й під час розв’язування математичних задач, виконання дослідницьких завдань, роботи з природничими текстами та опанування змісту інших навчальних предметів. Саме тому читацька компетентність має міжпредметний характер. Вона формується під час роботи з текстом у різних освітніх ситуаціях: дослідницькій, математичній, природничій, мистецькій, проєктній і громадянській діяльності. Кожне завдання, яке передбачає розуміння, аналізування та використання інформації, може стати ситуацією розвитку читача.

Важливим чинником підтримки читацького розвитку є партнерство школи та родини. В умовах онлайн-навчання родина часто стає безпосереднім учасником освітнього процесу, однак її роль не повинна обмежуватися контролем за кількістю прочитаних сторінок. Значно продуктивнішою є підтримка спільного читацького досвіду: розмова про героїв і події, обговорення вражень, пошук відповідей на запитання, можливість пояснити власну думку або просто поділитися емоціями від прочитаної книжки. Такі моменти допомагають школярам відчути, що читання має цінність не лише в межах навчального завдання, а й у повсякденному житті.

Отже, сучасна читацька компетентність є динамічною здатністю дітей взаємодіяти з текстом, інформацією, цифровим середовищем, іншими людьми та власним читацьким досвідом. Її формування потребує системної й послідовної роботи, у якій поєднуються книга та цифрові ресурси, індивідуальне й спільне читання, навчання та гра, текст і практична діяльність, синхронна взаємодія та самостійна робота. Саме таке розуміння читацької компетентності визначає потребу в сучасних педагогічних стратегіях і практиках, здатних підтримати інтерес молодших школярів до читання, забезпечити активну взаємодію з текстом і створити можливості для повноцінного читацького розвитку в різних форматах навчання. Завдання педагога полягає не лише в тому, щоб навчити дітей добре читати, а й у тому, щоб допомогти їм відкрити власний сенс читання – бажання пізнавати, розуміти, уявляти, відчувати, досліджувати й осягати світ через книгу.

II. Ранкові зустрічі як чинник розвитку читацької компетентності учнів початкової школи в онлайн-навчанні

Формування читацької компетентності молодших школярів відбувається не лише під час спеціально організованої роботи з художнім або навчальним текстом. Значущими для розвитку дитини є різноманітні освітні ситуації, у яких вона слухає, спостерігає, ставить запитання, висловлює власну думку, прогнозує, порівнює та осмислює інформацію. Значний потенціал для розвитку таких читацьких умінь мають ранкові зустрічі – елемент організації життя класної спільноти в Новій українській школі. Це щоденна педагогічна практика, що передбачає взаємодію учнів, обмін враженнями та думками, обговорення актуальних питань і спільне осмислення різноманітної інформації [2]. Діалогічний, регулярний та емоційно насичений характер ранкових зустрічей створює сприятливі умови для розвитку читацької компетентності, зокрема в умовах онлайн-навчання.

У дистанційному форматі ранкова зустріч набуває особливого значення, адже допомагає підтримувати живе спілкування та емоційний зв’язок між учителем і учнями. Водночас вона може стати короткою, але змістовною ситуацією взаємодії дітей зі словом, текстом, образом або книжкою. Така щоденна практика дає можливість природно підтримувати інтерес до читання, не перетворюючи його щоразу на окреме навчальне завдання.

Читацька компетентність не зводиться лише до техніки читання. Вона передбачає зацікавлення словом і текстом, уміння слухати й розуміти почуте, прогнозувати розвиток подій, ставити запитання, співвідносити інформацію з власним досвідом, висловлювати думку та реагувати на прочитане емоційно й особистісно. Ранкова зустріч створює природний простір для розвитку цих умінь через різноманітні, взаємопов’язані читацькі практики. Серед них – залучення дитини до читання, можливість висловити власну читацьку думку, розвиток уміння передбачати, слухати й осмислювати, підтримка мотивації до читання, перехід від онлайн-взаємодії до самостійної читацької дії та формування регулярної читацької звички.

Природне залучення до читання. На відміну від традиційної послідовності роботи з текстом – прочитати, відповісти на запитання, переказати, – ранкова зустріч дає можливість запропонувати текст як привід для розмови, роздумів і спільного відкриття. Учитель може використати короткий уривок, загадку, прислів’я, репліку персонажа, назву твору, обкладинку книжки або ілюстрацію та побудувати навколо них діалог. Запитання «Про що, на вашу думку, ця історія?», «Що могло статися далі?», «Який герой міг би це сказати?» спонукають дітей прогнозувати, припускати, висловлювати власні версії та активізувати попередній досвід. Школярі ще можуть не знати повного змісту тексту, проте вже вступають з ним у взаємодію. Саме з таких невеликих читацьких ситуацій поступово формується активна позиція читача.

Можливість висловити власну читацьку думку. Особливістю ранкової зустрічі є можливість вільно висловлюватися, слухати інших і дізнаватися про різні погляди. Для розвитку читацької компетентності це має суттєве значення, адже взаємодія з текстом передбачає не лише відтворення інформації, а й особистісну реакцію на прочитане. Учень має право погодитися або не погодитися з героєм, здивуватися його вчинку, висловити власне припущення, пояснити свої почуття чи поставити запитання. Тому під час ранкової зустрічі доцільно поступово зміщувати акцент від запитань, спрямованих на відтворення змісту, до запитань, що спонукають до осмислення: «Чому герой так учинив?», «Що здивувало тебе найбільше?», «Як ти пояснюєш цей вчинок?», «Що ти зробив би на місці персонажа твору?». Так діти поступово набувають досвіду читання як діалогу – з текстом, його героями, автором і іншими читачами.

Розвиток уміння передбачати, слухати й осмислювати. Однією з ефективних читацьких практик може стати послідовність: *побачив → припустив → запитав → прочитав → перевірив → переосмислив*. Вона допомагає молодшим школярам усвідомити читання як активний процес висування й перевірки власних припущень. Важливу роль в умовах онлайн-навчання відіграє й уміння слухати, адже саме через слухання діти сприймають значну частину інформації під час відеозустрічей, а відсутність безпосереднього контакту вимагає від них більшої зосередженості. Учитель може прочитати короткий уривок, зупинитися на найцікавішому місці й запропонувати дітям передбачити подальший розвиток подій. Така «зупинка на найцікавішому місці» активізує уяву, спонукає прогнозувати та підтримує емоційну залученість учнів до сприймання тексту. Після цього можна запропонувати дітям пригадати почуте, назвати деталь, яка найбільше запам’яталася, і пояснити, чому саме вона їх зацікавила.

Підтримка мотивації до читання. Ранкова зустріч має бути спрямована не на перевірку того, наскільки точно учень відтворив зміст тексту, а на підтримку його інтересу до читання та бажання дізнаватися більше. Для цього ефективним може бути прийом «читацького гачка» – короткого емоційно насиченого фрагмента без розв’язки, незвичайного запитання, загадкової ілюстрації або репліки героя. Такий початок не завершує роботу з текстом, а, навпаки, викликає інтерес до його продовження. Ранкова зустріч у цьому випадку може стати своєрідним читацьким імпульсом, що спонукає школярів протягом дня та спонукає самостійно звернутися до книжки.

В умовах дистанційного навчання необхідно, щоб цей короткий імпульс мав продовження у самостійній діяльності дитини. Наприклад, учні можуть побачити обкладинку книжки та знайти її вдома або в електронній бібліотеці; почути загадку й продовжити пошук відповіді; ознайомитися з коротким уривком і самостійно дізнатися, що сталося з героями далі. Так спільна онлайн-взаємодія може переходити у самостійну читацьку дію. Такі завдання можуть бути короткими,

доступними та не перевантажувати молодших школярів. Вони відповідають потребі дітей у зміні видів діяльності й дають змогу підтримувати інтерес до книжки навіть в умовах дистанційного навчання.

Регулярність як основа читацької звички. Для розвитку інтересу до читання не завжди потрібні масштабні заходи або тривалі проєкти. Вагомий результат може дати регулярність невеликих, але змістовних читацьких ситуацій. Кілька хвилин щодня можуть бути присвячені реченню, загадці, короткому реченню, запитанню до тексту, читацькій рекомендації або обговоренню книжки. Така систематичність допомагає поступово перетворювати окремі читацькі дії на звичку, а читання – на природну частину повсякденного життя дитини. Отже, цінність ранкової зустрічі для формування читацької компетентності полягає не в кількості опрацьованих текстів, а у створенні регулярних ситуацій змістовної взаємодії дитини зі словом. Під час таких зустрічей учні поступово переходять від запитання «Що я прочитав?» до важливіших для розвитку читача запитань: «Що я зрозумів?», «Що відчув?», «Про що замислився?», «Що хочу дізнатися далі?». Запропонований підхід допомагає перетворювати читання з відтворення змісту на особистісно значущу взаємодію з текстом.

У цьому сенсі ранкова зустріч може стати зв’язком між онлайн-взаємодією та самостійним читанням. Вона не має перетворюватися на ще одне навчальне завдання, а покликана створювати імпульс: почути слово, побачити образ, поставити запитання, зацікавитися історією та захотіти продовжити власну читацьку подорож. Саме тому наведені далі приклади ранкових зустрічей доцільно розглядати не лише як окремі сценарії для проведення щоденної роботи з класом, а як практичні зразки організації коротких, доступних і змістовних читацьких ситуацій. Розробки, підготовлені творчою групою педагогів, демонструють різні можливості інтеграції читання в ранкову зустріч і можуть бути використані вчителем як готові матеріали або як джерело ідей для створення власних практик відповідно до віку учнів, освітньої ситуації та можливостей онлайн-навчання.

Калашникова В. С.

Конспект ранкової зустрічі

Тема: День читання книг
Клас: 1
Форма проведення: онлайн (Zoom / Google Meet)
Тривалість: 20-25 хв
Мета ранкової зустрічі:
Навчальна: формувати в учнів інтерес до читання через усвідомлення ролі книги в житті людини; розвивати вміння слухати, розуміти короткі тексти, висловлювати власну думку.

Розвивальна: розвивати усне мовлення, увагу, пам’ять; формувати навички прогнозування, емоційного відгуку на прочитане; сприяти розвитку інтересу до самостійного читання.

Виховна: виховувати любов і повагу до книги;формувати позитивне ставлення до читання як цінності; створювати доброзичливу атмосферу, сприяти формуванню відчуття спільноти класу.

Компетентнісний потенціал:

- спілкування державною мовою;
- уміння вчитися впродовж життя;
- соціальна та громадянська компетентності;
- культурна обізнаність і самовираження.

Очікувані результати:

Учні:

- усвідомлюють цінність книги;
- виявляють інтерес до читання;
- уміють слухати короткий текст і відповідати на запитання;
- беруть активну участь в онлайн-спілкуванні.

Обладнання: платформа для онлайн-спілкування (Zoom, Google Meet тощо); презентація або віртуальні картинки з книгами; смайлики, реакції; (за можливості) улюблена книга вчителя.

Перебіг ранкової зустрічі

1. Вітання «Секретний знак читача» (5 хв)

Учитель:

– Доброго ранку, мої маленькі читачі! Сьогодні я принесла із собою секретний знак. Його знають усі, хто любить книжки. Хочете дізнатися, який він?

– Покажіть мені свою долоньку-книжечку: складіть долоньки разом, ніби тримаєте маленьку книжку.

– А тепер відкрийте її… і пошепки скажіть: «Я готовий читати!»

– Чудово! А тепер познайомимося ближче.

– Кожна дитина по черзі говорить:

– Я – … Сьогодні я читач!

Після слів дитина обирає свій жест читача:

📖 показати руками «книжку»;

🔎 прикласти долоньку до очей, ніби щось шукає;

🌟 показати «зірочку» пальчиками;

💡 торкнутися пальчиком скроні, ніби «придумав»;

📚 показати сердечко руками.

Учитель: – Подивіться, скільки сьогодні зібралося читачів! У кожного свій жест, свій настрій і свої думки. А тепер перевіримо, яка книжкова пригода чекає на нас сьогодні.

2. Обмін інформацією «Книжкова валізка» (5 хв)

Учитель:

– Уявіть, що сьогодні ми вирушаємо в подорож. Але для подорожі кожному читачеві потрібна книжкова валізка. 📚

– Що ви покладете у свою валізку?

Учні обирають один варіант і продовжують речення:

🎒 «Я покладу у свою книжкову валізку…»

– улюблену книжку;
– казку, яку люблю слухати;
– героя, з яким хотів би зустрітися;
– смішну історію;
– книжку, яку хочу прочитати.

Школярі можуть назвати свою відповідь, показати книжку перед камерою, продемонструвати її обкладинку або написати одне слово в чаті.

Учитель:

– А тепер подивімося, скільки різних книжкових «скарбів» ми зібрали! У кожного своя валізка, але сьогодні ми можемо вирушити в одну спільну читацьку подорож.

3. Пізнаємо книжку через гру (10 хв)

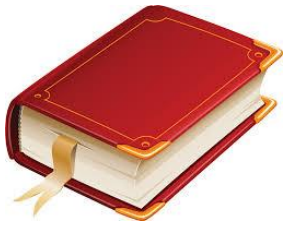
Вправа 1. «Книжкова зарядка»

Мета: розвиток слухового сприймання слова, активізація словника

Учитель називає слова. Якщо слово пов’язане з книгою – учні: 📖 показують жест «читаю», якщо не пов’язане – ✋ зупиняють долонею.

Слова для гри:

книга

зошит

м’яч

сторінка

ручка

бібліотека

Вправа 2. «Почуй і доповни»

Мета: озвиток розуміння почутого, активізація словника та формування вміння доповнювати речення за змістом.

Учитель: «Послухайте речення, яке я почну, і доберіть слово, щоб його завершити. Відповідь може бути не одна – головне, щоб вона підходила за змістом».

Приклади завдань:

– У книжці може бути цікава… (історія, казка, пригода).

– Ми читаємо… (слова, речення, казки, оповідання).

– Книжку можна взяти в… (бібліотеці).

– Коли читаємо, ми дізнаємося… (нове, цікаве, багато нового).

– Книга допомагає нам… (учитися, уявляти, мислити, дізнаватися).

Підсумок: учитель запитує, чи всі відповіді були однаковими, і підкреслює, що різні слова можуть правильно доповнювати те саме речення.

Вправа 3. «Живі картинки»

Мета: розвиток уяви, образного мислення, невербального вираження змісту слова та вміння пов’язувати слово з відповідним образом.

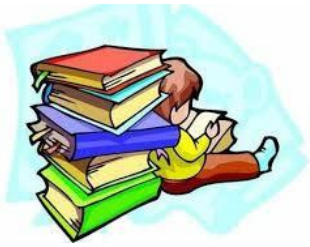
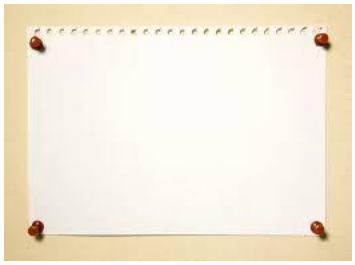
Учитель називає слово, учні: показують предмет, якщо він є поруч; імітують дію жестом або «малюють» слово в повітрі.

Слова для гри:

- Книга – показати, як тримаємо й відкриваємо книжку.
- Казка – зобразити чарівника, казкового героя або інший образ, який виник в уяві.
- Читач – зобразити, як людина читає.
- Сторінка – показати перегортання сторінки.

книга казка читач сторінка

Запитання для рефлексії:

– Яке слово було найлегше показати? Чому?

– Яке слово було найскладніше зобразити?

– Чи однаково ми уявляємо книжку, читача або казку?

4. Щоденні новини «Новини, які хочеться розповісти» (5 хв)

Мета: розвиток зв’язного мовлення, уміння слухати й коротко висловлюватися, збагачення словникового запасу, формування інтересу до подій дня та книжки.

Учитель:

– А тепер настав час дізнатися, який сьогодні день і що цікавого він нам приготував. У нас є кілька маленьких новин, але деякі з них потрібно розгадати.

1. «Відкриваємо день»

Педагог демонструє слайд із трьома символами:

🗓️ Календар

🌞 Небо

📖 Книжка

– Подивіться на ці три підказки. Що вони можуть розповісти нам про сьогоднішній день?

Школярі висловлюють припущення. Учитель відкриває інформацію:

🗓️ Сьогодні — …

🌞 За вікном — …

📖 А сьогоднішня книжкова новина – День читання книг.

– Як ви думаєте, чому людям потрібен день, присвячений читанню?

Учні висловлюють короткі думки.

2. «Слово дня»

Учитель:

– Сьогодні наше слово-підказка – книга.

– Але книга сьогодні не хоче просто стояти на слайді. Давайте оживимо це слово.

Педагог пропонує дітям по черзі завершити одну з фраз:

– Книга може бути… цікавою, веселою, великою, маленькою…

– У книзі можна знайти… казку, героя, пригоду…

– Книга може навчити… дружити, мріяти, досліджувати…

– Мені хочеться відкрити книгу, коли… мені цікаво, хочеться дізнатися щось нове…

3. «Новина від читача»

– А тепер кожен із вас може стати маленьким кореспондентом.

Діти обирають одну фразу й завершує її:

📰 «Сьогодні я хочу розповісти, що…»

📚 «Учора я дізнався з книжки, що…»

📚 «Я хочу прочитати книжку про…»

📚 «Мені подобається, коли в книжці…»

Учні може сказати відповідь уголос, показати обкладинку книжки, яку мають поруч, або написати одне слово в чаті.

– Дякую нашим маленьким кореспондентам! Тепер ми знаємо не лише, який сьогодні день, а й те, про що сьогодні думають наші читачі.

– Цікаво, яку ще книжкову новину ми відкриємо сьогодні?

5. Рефлексія «Книжковий слід» (3–5 хв)

Учитель:

– Наша ранкова книжкова зустріч добігає кінця. Але кожна цікава зустріч залишає після себе слід. Подумайте, який слід залишила сьогоднішня зустріч у вас.

На слайді з’являються три книжкові сліди:

👣 «Я відкрив…»

Що нового я сьогодні дізнався або помітив?

👣 «Мені сподобалося…»

Що було для мене найцікавішим?

👣 «Я хочу…»

Яку книжку або історію мені захотілося прочитати? Кожна дитина обирає один слід і завершує речення.

Учитель завершує:

– Подивіться, скільки різних слідів ми залишили сьогодні. У кожного свій, але всі вони ведуть до книжки. Нехай після нашої зустрічі у вас залишиться цікавість відкрити її й дізнатися, що буде далі.

Недибалюк О. І.

Конспект ранкової зустрічі

Тема: Що об’єднує людей у спільноти?
Клас: 2
Форма проведення: онлайн (Zoom / Google Meet)
Тривалість: 20-25 хв

Мета ранкової зустрічі: створити доброзичливу атмосферу в класі та сформувати уявлення учнів про спільноту як об’єднання людей за спільними цінностями, інтересами й діяльністю; розвивати навички спілкування, взаємопідтримки та співпраці; формувати інтерес до читання як важливого засобу пізнання світу й об’єднання людей; удосконалювати вміння читати короткі висловлювання, висловлювати власні думки та ділитися читацьким досвідом.

Обладнання: картка настрою «Яка ти сьогодні сніжинка?»; презентація або слайди з темою та короткими висловлюваннями для читання; картки/фрази для спільного читання; аркуші паперу, олівці або фломастери для вправи «Сердечко єдності»; чат платформи для відповідей учнів; за бажанням – зображення зимових книг або казок для мотивації до читання.

Перебіг ранкової зустрічі

1. Організація класу. «Збираємося в коло»

На слайді: багато окремих кольорових крапок, які поступово утворюють одне коло.

Учитель:

– Доброго ранку, діти! Подивіться на екран. Тут багато маленьких крапок. Кожна сама по собі – лише крапка. А що може статися, якщо вони зберуться разом?

– Сьогодні ми спробуємо дізнатися, що допомагає окремим людям ставати спільнотою.

2. Вітання – «З’єднаймо наші серця через слово»

На слайді: два серця, між якими з’являються слова.

Учитель:

– Коли ми зустрічаємося вранці, важливо не лише сказати «доброго ранку», а й подарувати одне одному добре слово.

– Оберіть слово, з яким ви сьогодні хочете прийти до нашої спільноти.

Наприклад: радість, дружба, підтримка, усмішка, цікавість, доброта, спокій.

Діти називають слово або пишуть його в чаті.

Учитель:

– Подивіться, скільки різних слів ми принесли сьогодні із собою. Усі вони можуть стати частинками нашої спільноти.

3. Криголам «Сніжинка настрою» На слайді: шість сніжинок із різними символами або кольорами.

Кожна дитина обирає сніжинку, яка найбільше відповідає її настрою, і коротко пояснює свій вибір.

Після відповідей учитель:

– Наші настрої сьогодні різні. І це нормально. У спільноті не обов’язково бути однаковими. Важливо помічати одне одного і приймати такими, якими ми є.

Перехід до теми:

– А як же тоді різні люди можуть бути разом?

4. Руханка «передай слово-добро»: Учитель:

– А тепер передамо одне одному невидимий подарунок – добре слово.

Рухи:

потягнулися → усміхнулися → долоньки до долоньок → «передали» добре слово наступному.

Після руханки:

– Що легше передати іншому: річ чи добре слово?

– А що може залишитися з людиною надовго?

5. «Дитина дня»

Учитель:

– У нашій читацькій спільноті важливо бачити кожного.

Вправа «Закінчи речення»:

Учитель пропонує дитині дня обрати одну картку:

📚 Я люблю читати про…

🐾 Мені цікаво дізнаватися про…
🐾 Я вмію добре…
😊 Мене легко розсмішити, коли…
🤝 Я можу допомогти іншим у тому, що…

Учитель:

– У кожного з нас є щось своє. Саме такими різними ми й утворюємо нашу спільноту.

«Наша спільнота міцна, коли ми ділимося добрими словами і цікавими історіями».

6. Обмін інформацією – «Що нас об’єднує?»

На слайді: три кола, які частково перетинаються.

РОДИНА – КЛАС – ДРУЗІ

Учитель:

– Подумайте, що може об’єднувати людей у кожному з цих кіл.

Родину можуть об’єднувати спільні традиції, турбота, свята, спільні справи.

Клас – навчання, ігри, спільні проєкти, правила, допомога.

Друзів – спільні інтереси, довіра, розмови, пригоди.

Запитання:

– А чи може книжка об’єднати людей?

– Як саме?

Діти наводять власні приклади: читаємо разом, слухаємо казку, обговорюємо героя, радимо книжки одне одному.

7. Групова робота: «Одна історія для всіх»

Учитель:

– А тепер перевіримо, чи зможе наша спільнота створити одну спільну історію.

На слайді з’являються малюнки:

дівчинка + хлопчик + песик + морква

і слова:

сніг • діти • мітла

Завдання для груп:

– Розгляньте всі підказки.

– Придумайте коротку історію з 3–4 речень.

– Використайте всі подані слова.

– Домовтеся, хто розповідатиме вашу історію класу.

Після презентації груп учитель:

– Чи однаковими вийшли ваші історії?

– Що допомогло вам створити їх разом?

– Чому іноді спільна справа стає цікавішою, коли кожен додає щось своє?

8. Робота в щоденниках вражень. Творча вправа «Сердечко єдності»

Завдання: Намалювати сердечко. Напиши в сердечку слово або коротку фразу, яка, на твою думку, може об’єднати людей у спільноту.

Учитель:

– Незабаром прийде зима – пора теплих історій…

– Взимку особливо приємно читати казки та оповідання.

– «Сьогодні ми відкриваємо двері у світ зимових історій…». Хочу вам запропонувати виставку книжок, які ви зможете почитати в колі сім'ї, друзів. URL: https://pustunchik.ua/ua/online-school/literature/ukrainian/top-8-knyg-pro-zymu-novyi-rik-ta-rizdvo

9. Щоденні новини. Який сьогодні день?

Учитель:

– А тепер відкриємо ще одну сторінку – сторінку сьогоднішнього дня. Подивімося, які новини вона нам підготувала.

📅 Сьогодні – …

Діти разом називають дату.

🌞 За вікном – …

Діти обирають відповідний символ погоди або називають її словами.

🔎 Що ви помітили сьогодні?

Діти можуть поділитися однією короткою спостережливістю: що змінилося за вікном, що вони побачили дорогою до школи, який настрій сьогодні панує навколо.

📚 Книжкова новина дня

Учитель:

– А тепер маленька книжкова новина. Уявіть, що сьогодні ви можете порадити всьому класу одну книжку, казку або історію.

Діти можуть назвати книжку, показати її обкладинку перед камерою або написати назву в чаті.

Мінізавдання «Одна новина для друга»

– Оберіть одну річ, про яку ви хотіли б сьогодні розповісти другові.

Діти пишуть у чаті одне слово або коротку фразу.

Учитель:

– У кожного сьогодні свій день, свої спостереження і свої маленькі новини. А коли ми ділимося ними одне з одним, наш спільний день стає цікавішим.

10. Рефлексія. Афірмація дня

– Я – частинка нашої спільноти.

🧡 Я можу підтримати іншого.

📖 Я можу поділитися цікавою історією.

💛 Я можу подарувати тепло добрим словом і вчинком.

– Сьогодні я хочу… додати до нашої спільноти _____.

Гра «Шкільна спільнота»
URL: https://arcade.padlet.com/game/9LjkeBdnKO

Гра «Моя сім'я»
URL: https://arcade.padlet.com/game/06r0gkeyK7

Гра «Час для казки»
URL: https://arcade.padlet.com/game/RVjBO41NpJ

Гусєва С. В.

Конспект ранкової зустрічі

Тема: Книга – мій портал у диво
Клас: 3
Форма проведення: онлайн (Zoom / Google Meet)
Тривалість: 20-25 хв

Мета ранкової зустрічі: створювати позитивну атмосферу та сприяти згуртуванню класу; розвивати уяву, фантазію, навички слухання й усного мовлення; формувати інтерес до книги як джерела пізнання, емоційного досвіду та уявних подорожей.

Обладнання: мультимедійна презентація, щоденники вражень, кольорові олівці.

Перебіг ранкової зустрічі

1. Вітання

Учитель: «Доброго ранку, мандрівники! Подивіться на екран – сьогодні ця книга перетворилася на цифровий портал. Щоб «розблокувати» вхід до нашого світу знань через ваші монітори, кожен має привітатися і назвати свій секретний пароль!»

2. Вправа «Віртуальний портал знань»

Інструкція для учнів:

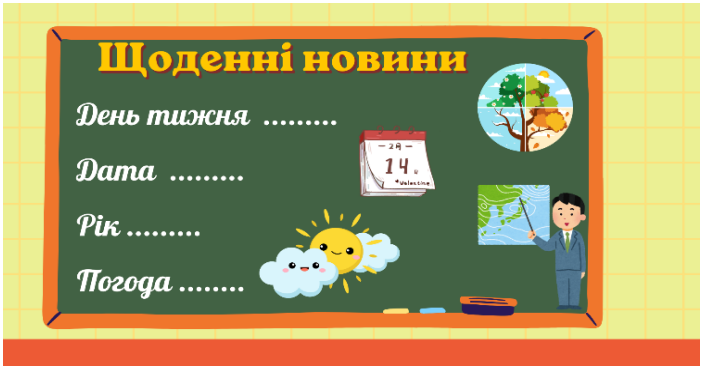
1. Правила трьох дій (у прямому ефірі): Той, кому передали чергу, вмикає мікрофон і виконує три кроки:
   - Привітання: «Привіт, [Ім’я однокласника]!».
   - Побажання: «Бажаю тобі сьогодні [свій варіант, наприклад: сонячного настрою]!».
   - Пароль до порталу: Називає своє слово-асоціацію.
2. Передача естафети: Після виступу учень каже: «Передаю портал далі – [Ім’я наступного учня]!».
3. Правило «Унікальності»: Уважно слухай друзів! Твій пароль має бути особливим і не повторювати ті, що вже прозвучали.(Можна записувати паролі на віртуальній дошці (Google Docs, Padlet, Miro або в чаті), створюючи «хмару слів» нашого порталу).

URL: https://wordart.com/templates

4. Щоденні новини. Робота з календарем

Запитання для обговорення:

1. Число і місяць: Яке сьогодні число? Уявіть, що кожна цифра сьогоднішньої дати – це номер сторінки в чарівній книзі. Що б ви там намалювали?

2. День тижня: Який сьогодні день? він наближає нас до розв’язки чи тільки розпочинає сюжет?
3. Погода: Опишіть сьогоднішню погоду словами з казки. (Наприклад: *«Сьогодні небо кольору плаща чарівника»* або *«Вітер шепоче, як старий пергамент»*).

3. Групова діяльність

Гра «Книжковий телепорт». Ця рухлива гра допоможе дітям прокинутися і ввімкнути уяву.

Учитель: «Оскільки книга – це телепорт, давайте спробуємо переміщуватися.

Це гра на швидкість та увагу. Ви кажете, куди саме «телепортувала» нас книга, а діти мають знайти вдома предмет, що там знадобиться.

Як грати: Учитель відкриває книгу перед камерою і каже:

«Портал відкрився! Ми телепортувалися у засніжені гори*. Щоб не замерзнути, принесіть до екрана щось тепле за 10 секунд!»*

Локації: «Безлюдний острів» – принесіть те, чим можна подати сигнал (щось яскраве або галасливе).

«Королівський бал» – принесіть «корону» (будь-який головний убір).

«Печера знань» – принесіть свій улюблений засіб для письма (ручку, олівець).

Підсумок: «Бачите, ми побували у різних місцях. Це і є магія книги».

4. Обмін інформацією

Вправа «Головний кадр»

(Щоб додати атмосфери в Zoom створюємо спеціальну слайд-рамку, яка виглядає як телевізор)

Вступ: «Мандрівники, наш телепорт активовано! Зараз на головному екрані з’являтимуться ті, хто готовий здійснити стрибок усередину історії».

Передача черги: Використовуйте віртуальну естафету. Наприклад: «Я передаю мікрофон [Ім’я учня]».

Приклад: «Я б хотів потрапити у світ «Гаррі Поттера» і політати на мітлі» або «Я б хотів у енциклопедію про динозаврів, щоб побачити тирекса».

Реакція класу: Після кожної розповіді клас показує жест «клас» (великий палець вгору), підтримуючи спікера.

5. Підсумок зустрічі. Рефлексія

Вправа «Колір моєї магії». Книги викликають різні емоції. Ця вправа допоможе дітям зрозуміти свій внутрішній стан через метафору «дива».

Завдання: «Якого кольору сьогодні ваше «книжкове диво»?»

- *Жовтий* – радісна пригода.
- *Синій* – спокійна казка.

- *Фіолетовий* – таємнича магія.

Учитель: «Сьогодні ми переконалися, що книга може стати справжнім порталом у світ знань, пригод і фантазії. Нехай і сьогодні знайдеться книга, до якої захочеться відкрити наступну сторінку».

Мицак О. М.

Конспект ранкової зустрічі

Тема: День емоцій та дружби

Клас: 4

Форма проведення: онлайн (Zoom / Google Meet)

Тривалість: 20-25 хв

Мета ранкової зустрічі: створювати доброзичливу атмосферу в класі; розвивати вміння розпізнавати й називати власні емоції, виявляти увагу до почуттів інших, підтримувати однокласників у спілкуванні онлайн; удосконалювати навички читання й розуміння коротких повідомлень та висловлювань.

Компетнтнісний потенціал:

Читацька компетентність

- уміння читати короткі тексти (емоційні висловлювання, повідомлення, цитати);
- розуміння змісту особистісних висловлювань: що саме людина хоче сказати;
- здатність визначати емоційний стан за словами, символами (емодзі), описами;
- уміння створювати власні тексти-повідомлення, застосовуючи модель «Я-повідомлення».

Соціальна та громадянська компетентність

- усвідомлення почуттів інших через їхні письмові повідомлення;
- культура підтримки в цифровому середовищі;
- уміння взаємодіяти в групі онлайн.

Особистісна та емоційна компетентність

- розвиток самоусвідомлення емоцій;
- формування навички саморефлексії: опис свого стану словами;
- вміння просити про допомогу без агресії та сорому.

Комунікативна компетентність

- ввічливе спілкування в онлайн-чаті;
- формулювання коротких змістовних текстів;
- уміння висловлювати комплімент.

Формат: Google Meet / Zoom

Інструменти: чат, демонстрація екрана, Padlet, опитування Meet/Zoom

Перебіг ранкової зустрічі

1. Привітання та налаштування

Репліка вчителя:

«Доброго ранку, мої четверокласники! Сьогодні ми подорожуватимемо країною Емоцій. У кожного з нас є свої почуття – вони важливі, їх потрібно чути і поважати.»

Мінівправа «Емоджі-стан»

У чат Zoom/Meet

Напишіть у чат 1 емоджі + 1 слово**,** що показує ваш настрій.

(💙Спокійний, втомлений)

Елемент читацької компетентності:

Учні читають емоджі та слово однокласника → ідентифікують емоцію за текстом**.**

Питання-підказки:

– Що може допомогти тобі сьогодні почуватися добре?

– Що ти очікуєш від сьогоднішнього дня?

2. Руханка «Вмикаємо енергію»

Учитель демонструє екран, вмикає музичний фон 20-30 сек

URL: https://www.youtube.com/watch?v=jnOE3s0BcJ0&list=PLE-xK0bY5Z4i6sgYCO7IsW3Z8AWp1n79P&index=11

Діти повторюють прості рухи руками та плечима:

«Розправляємо крила – глибоко вдихаємо… тягнемось до сонця… обіймаємо себе».

Важливо: не переривати діалог, руханка – як пауза для настрою.

Порада: коротка руханка без стрибків – щоб не відволікати учнів.

3. Основна частина – Інтерактив «Емоційний міст дружби»

Інструмент: Padlet

URL: https://padlet.com/annamytsak890/padlet-wzyaedk4qtvwcg1w

Створюємо дошку-стіночку з двома колонками:

Колонка 1: «Як я зараз почуваюся»

Колонка 2: «Як я можу допомогти другу»

Завдання:

1.Учні додають у першу колонку:

- 1 слово або 1 коротка фраза (макс. 5 слів).

Приклад: *«спокійний», «хвилююся», «готовий працювати»*.

2.Учні додають у другу колонку:

Приклад:

- *«Запитаю, чи потрібна допомога»*
- *«Похвалю друга за роботу»*
- *«Поясню завдання без насмішок»*

Обговорення

«Які емоції ви побачили найчастіше?»

«Чи легко читати почуття інших за короткими текстами?»

«Чому важливо писати не тільки про себе, а й про допомогу?»

Елемент читацької компетентності:

Учні читають чужі висловлювання → інтерпретують зміст, розуміють емоційний контекст.

Репліки вчителя:

«Усі емоції важливі. Вони допомагають нам зрозуміти, що з нами відбувається, і підказують, як можемо діяти»

Мінінавичка:

Правило «Я-повідомлення»

Я відчуваю + тому що + я прошу.

Приклади:

«Я засмутився, бо не зрозумів завдання. Можу запитати ще раз?»

«Я зрадів, бо мене підтримали. Давайте зробимо ще одну вправу разом?»

Практика читацької компетентності:

Учні читають приклади, визначають сенс кожної частини речення.

4. Креативна вправа – «Крок підтримки»

Питання вчителя:

«Що доброго я можу зробити сьогодні для когось?»

Учні пишуть 1 коротке повідомлення у чат.

2-3 учні коментують усно, чому саме цю дію обрали.

Репліка вчителя:

«Маленькі добрі вчинки – велика сила людини.»

Елемент читацької компетентності:

Учні читають реальні мінітексти однокласників → визначають смисл, оцінюють емоційний вплив.

5. Завершення та рефлексія

Вправа «Комплімент другу». Учитель відкриває список учнів.

2-3 школярі роблять комплімент однокласнику, пов’язаний з навчанням або взаємодією:

- «Ти терпляче пояснюєш іншим.»
- «Ти не боїшся ставити запитання.»
- «Мені подобається, як ти працюєш у групі.»

Елемент читацької компетентності:

Комплімент – мінітекст, який треба сформулювати так, щоб адресат його зрозумів.

Сигнал настрою дня

- Учні пишуть у чат 1 слово: Радість / Впевненість / Спокій / Інше.

Учитель завершує:

- «Сьогодні ми вчилися помічати власні емоції, розуміти почуття інших і знаходити слова підтримки».

III. Уроки літературного читання як майстерня формування читача

Уроки літературного читання мають значний потенціал для формування читацької компетентності молодших школярів. Саме на цих уроках учні не лише вдосконалюють техніку читання, а й навчаються взаємодіяти з текстом: розуміти його зміст, помічати важливі деталі, ставити запитання, прогнозувати розвиток подій, висловлювати власне ставлення до прочитаного, обґрунтовувати свою думку та слухати міркування інших. В умовах інформаційного перевантаження та активного використання цифрових ресурсів особливо важливо, щоб урок літературного читання допомагав школярам не лише читати правильно, швидко й виразно, а й глибоко розуміти прочитане, осмислювати його та формувати власну читацьку позицію.

Технічна вправність – правильність, швидкість і виразність читання – є важливою основою читацької діяльності, проте сама по собі не забезпечує глибокого розуміння тексту. Учні можуть правильно й швидко прочитати твір, але не помітити мотивів героя, не зрозуміти його переживань, не встановити причинно-наслідкових зв’язків або не замислитися над авторським задумом. Тому завдання сучасного уроку літературного читання полягає в поступовому переході від уміння прочитати текст до вміння взаємодіяти з ним. Діти мають не лише відтворити зміст, а й передбачити розвиток подій, поставити запитання, знайти підтвердження своїм припущенням, пояснити вчинки персонажів, висловити особисте ставлення та пов’язати прочитане із власним досвідом. У результаті такої взаємодії поступово формується позиція активного читача – того, хто прагне зрозуміти, перевірити, осмислити та інтерпретувати прочитане.

Необхідною умовою цього процесу є організація уроку як діалогу з текстом. Художній твір доцільно розглядати не лише як об’єкт для аналізу чи джерело інформації, а як простір, у якому молодші школярі взаємодіють з автором, персонажами, подіями та власним читацьким досвідом. Тому запитання до тексту мають виходити за межі простого відтворення змісту. Поряд із запитаннями на розуміння фактичної інформації варто пропонувати такі, що спонукають пояснювати, передбачати, оцінювати й інтерпретувати. Важливо, щоб діти не лише висловлювали власну думку, а й поступово вчилися підтверджувати її текстом. Проста читацька формула «Я думаю…, тому що в тексті…» може стати доступним для молодших школярів способом формування звички спиратися на текст як на джерело підтвердження власної думки. Таку роботу можна вибудовувати як своєрідний читацький маршрут: *зацікавився → передбачив → прочитав → зрозумів → дослідив → обговорив → осмислив → створив*. Цей маршрут є орієнтиром для вчителя, який допомагає бачити читання як активний процес. До початку читання учні можуть прогнозувати зміст за назвою,

обкладинкою, ілюстрацією, ключовими словами або реплікою персонажа; під час читання – перевіряти свої припущення, ставити запитання, помічати важливі деталі, визначати емоції та мотиви героїв; після читання – повертатися до початкових прогнозів, знаходити текстові підтвердження, обговорювати різні погляди та формулювати власні висновки. У такий спосіб читання перетворюється на процес дослідження тексту, у якому дитина постійно уточнює та поглиблює власне розуміння.

Особливу увагу доцільно приділяти роботі з персонажами. Замість формального складання характеристики героя за готовим планом учитель може створювати ситуації, у яких учні самостійно відкривають його характер через учинки, слова, переживання та взаємини з іншими героями. Потрібно також визнавати право дітей на власне прочитання твору. Якщо вони по-різному пояснюють поведінку персонажа, не слід поспішати визначати «правильну» відповідь, а краще запропонувати кожному обґрунтувати свою позицію, звернувшись до тексту. Така взаємодія розвиває не лише вміння аналізувати художній твір, а й здатність аргументувати, слухати іншу думку та уточнювати власне розуміння.

В умовах онлайн-навчання ця логіка потребує відповідної організації читацької діяльності. Дистанційний урок не має бути простим перенесенням традиційного заняття на екран. Тривале читання з екрана, велика кількість інформації на слайдах або одноманітне опитування можуть знижувати увагу молодших школярів. Тому доцільно поєднувати різні види діяльності: *послухав → прочитав → подумав → передбачив → обговорив → перевірив → створив*. Цифрові інструменти при цьому мають залишатися засобом: їх варто використовувати тоді, коли вони допомагають краще зрозуміти текст, організувати взаємодію, візуалізувати думки, зафіксувати читацькі спостереження або створити власний продукт на основі прочитаного. Водночас онлайн-формат не має обмежувати читацький досвід лише роботою перед екраном. Завдання уроку може спонукати дитину перечитати певний фрагмент у книжці, звернутися до іншого видання, зробити замальовку, записати запитання або продовжити читацьке дослідження після завершення онлайн-зустрічі.

Доречно, щоб робота з твором не завершувалася останньою відповіддю на запитання. Читацьке розуміння може виявлятися у здатності дітей використовувати прочитане для подальшої роботи: створити новий фінал, написати лист герою, запропонувати власну назву твору, намалювати епізод, створити буктрейлер, сформулювати пораду персонажу або представити власну інтерпретацію. Такі завдання дають можливість побачити, як школярі зрозуміли текст, які смисли в ньому помітили та як використовують прочитане для створення власного висловлювання. Не менш важливо завершувати урок короткою читацькою рефлексією: «Що я сьогодні зрозумів?», «Що мене здивувало?», «Що я хотів би дізнатися далі?». Рефлексія

допомагає учням помічати власний читацький поступ і поступово усвідомлювати себе як читача.

Отже, урок літературного читання доцільно розглядати не лише як час для опрацювання певного художнього твору, а як простір становлення читача. Його результат визначається не кількістю виконаних завдань і не обсягом відтвореної інформації, а тим, наскільки діти навчилися взаємодіяти з текстом: передбачати, запитувати, знаходити докази, осмислювати, висловлювати власну позицію, чути інші думки та продовжувати читацьку діяльність самостійно. Суттєвим є поступовий перехід від учительського запитання до власного запитання учнів, від готової відповіді до самостійного пошуку, від виконання завдання до особистої читацької дії.

Практичне втілення цих підходів представлено далі у розробках уроків літературного читання, підготовлених педагогами творчої групи. Подані конспекти демонструють різні способи організації взаємодії молодших школярів із текстом в умовах онлайн-навчання – від мотиваційного входження у твір і прогнозування до обговорення, аргументації, творчого переосмислення та читацької рефлексії. Вони можуть бути використані як готові зразки або як джерело ідей для конструювання власних уроків відповідно до віку учнів, змісту твору та конкретної освітньої ситуації.

Калашникова В. С.

Конспект уроку з навчання грамоти (читання), 1 клас

Тема уроку: Подорож країною Алфавіту. Підсумковий урок з навчання грамоти (читання).

Мета уроку:

Освітня: узагальнити й систематизувати знання учнів про букви українського алфавіту, удосконалювати вміння читати склади, слова та прості речення, виконувати звуковий аналіз слів.

Розвивальна: розвивати мовлення, увагу, пам’ять, фонематичний слух; формувати вміння працювати з цифровими інструментами в онлайн-середовищі.

Виховна: формувати інтерес до читання, позитивне ставлення до навчання, упевненість у власних силах.

Тип уроку:

Урок узагальнення та систематизації знань.

Форма проведення:

Онлайн-урок (урок-подорож).

Платформи та інструменти:

Zoom / Google Meet, Google презентація, LearningApps, чат, реакції 👍 😊.

Хід уроку

1. Організаційний момент (2 хв)

Привітання. Перевірка зв’язку:

– Помахайте ручкою, якщо мене добре чуєте. А тепер покажіть 👍, якщо готові до маленької мовної пригоди!

Налаштування:

– У мене для вас сьогодні секретне повідомлення: усі букви вже зібралися у Країні Алфавіту, але хочуть перевірити, чи пам’ятаєте ви їх. На нас чекають загадки, завдання та маленькі випробування. Готові вирушати?

2. Мотивація навчальної діяльності (3 хв)

Мінігра «Секретний лист із Країни Алфавіту»

Учитель демонструє слайд із коротким повідомленням від мешканців Країни Алфавіту: «Вітаємо, юні мандрівники! Ми підготували для вас маршрут, але прочитати його зможуть лише ті, хто добре знає букви. Допоможете нам?»

– Як ви думаєте, навіщо нам уміння читати під час цієї подорожі?

Діти висловлюють припущення: щоб прочитати назви станцій, зрозуміти завдання, дізнатися підказки, прочитати повідомлення.

Учитель:

– Тоді вирушаймо! Перша зупинка – «Містечко Букв».

3. Актуалізація знань (5 хв)

Гра «Впізнай букву – відкрий станцію»

На слайді по черзі з’являються букви. Учні мають швидко впізнати букву та назвати її.

Після цього вчитель пропонує короткі «місії»:

- Назви букву й придумай слово, яке з неї починається.
- Назви звук або звуки, які може позначати ця буква.
- Знайди серед запропонованих слів те, у якому є ця буква.
- Покажи пальчиками, скільки звуків може позначати ця буква.

Для ускладнення можна запропонувати «Букву-підступницю»: учитель показує букву, а діти мають пригадати, чи може вона позначати один звук, чи два.

Варіант гри:

🔎 *«Буква зникла»*

На екрані слово, з якого прибрали одну букву: КІТ → КІ_. Дитина має назвати, якої букви бракує.

🕵️ *«Буквений детектив»*

«Я шукаю букву, яка є в словах *мама, машина, море*. Що це за буква?»

🎒 *«Що покладемо у валізу?»*

«Ми вирушаємо в подорож. У валізу можна покласти тільки слова, які починаються на звук [м]. Які предмети оберемо?»

🚦 *«Правда чи пастка?»*

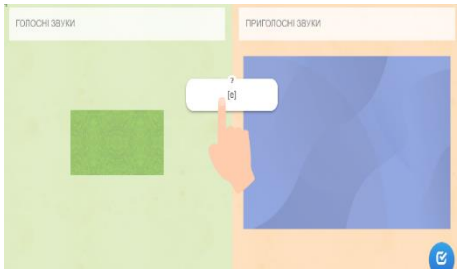
«Буква Я завжди позначає один звук». 👍 / 👎

Якщо 👎 – дитина має пояснити, коли ця буква може позначати два звуки.

Після виконання завдань:

– Станцію «Містечко Букв» пройдено! Час рухатися далі.

4. Узагальнення та систематизація знань (20 хв)

Станція 1. «Буквена»

Розподіл букв, що позначають голосні та приголосні звуки.

URL: https://learningapps.org/view6029817

Завдання «Знайди букву Я та пригадай, які звуки вона може позначати».

URL: https://wordwall.net/uk/resource/79767521

Станція 2. «Складова»

Читання складів з екрана.

URL: https://www.youtube.com/watch?v=qjSIsLPxF_8

КА	КУ	КЕ	КИ	КІ	КО
ПА	ПУ	ПЕ	ПИ	ПІ	ПО
РА	РУ	РЕ	РИ	РІ	РО
ТА	ТУ	ТЕ	ТИ	ТІ	ТО
ДА	ДУ	ДЕ	ДИ	ДІ	ДО

Складання слів зі складів.

URL: https://wordwall.net/uk/resource/58408693

РИ	ПО	НІ	НЕ	БО
БА	ВА	ГИ	ЗО	Я
РО	МИ	ЛО	МА	НЯ
НЯ	МО	РЕ	МА	
ВА	НЯ	ПО	ЛЕ	

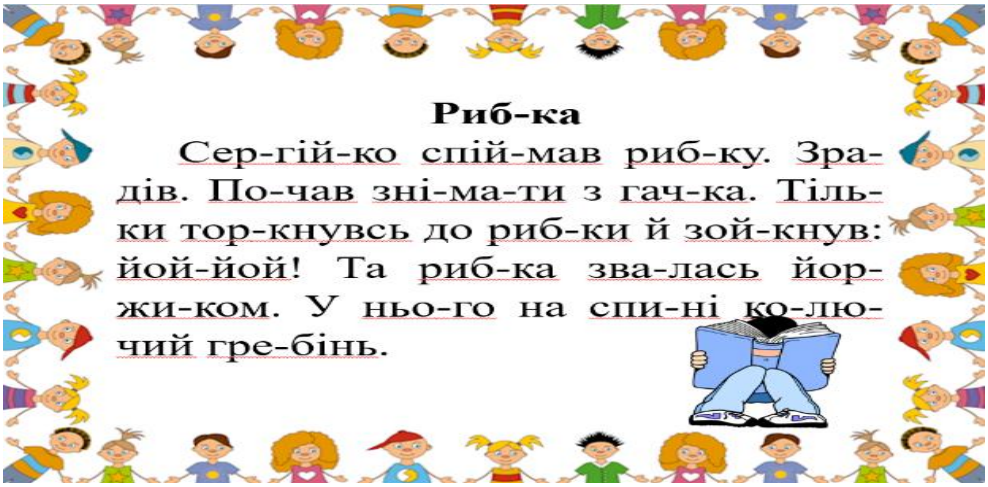
Станція 3. «Словникова»

Читання слів та їх звуковий аналіз.

URL: https://learningapps.org/view7072114

Станція 4. «Світ речень»
Читання коротких речень (ланцюжком).

5. Фізкультхвилинка (2 хв)
Руханка для дітей - ПЛАНЕТА АЛФАВІТ
URL:
https://www.youtube.com/watch?v=0sYMIEoc2DQ&list=RD0sYMIEoc2DQ&start_radio=1

6. Закріплення (5 хв)
Гра «Так чи ні. Лови помилку»

Учитель повідомляє дітям, що до них завітав «Помилковий Робот», який усе переплутав. Завдання учнів – уважно слухати його твердження та показувати реакцію 👍, якщо робот сказав правильно, або 👎, якщо припустився помилки.

Твердження «Помилкового Робота»:
Букви ми бачимо й пишемо. 👍
Звуки ми читаємо. 👎
В українській абетці 33 букви. 👍
Слова складаються зі звуків. 👍
Букви ми чуємо. 👎
Коли читаємо слово, букви допомагають нам почути звуки. 👍
Усі звуки можна побачити в книжці. 👎

Після кожного твердження учитель коротко просить пояснити відповідь: «Як ти здогадався?», «Що допомогло тобі визначити помилку?»

7. Рефлексія та підсумок уроку (5 хв)
Вправа «Світлофор» (за допомогою цеглинок LEGO):
🟢 – усе вдалося
🟡 – було трішки складно
🔴 – потрібна допомога

Підсумкове слово вчителя:

– Ви подолали всі станції, виконали читацькі завдання й зробили ще один крок у своїй читацькій подорожі!

8. Оцінювання

– Сьогодні кожен із вас читав, думав, відповідав і робив власні відкриття. За вашу читацьку працю ви отримуєте відзнаку «Юний читач» (слайд / наліпка / сертифікат).

Недибалюк О. І.

Конспект уроку з літературного читання, 2 клас

Тема: Дива трапляються. Леся Кічура «Крила для Янгола»

Мета: удосконалювати навички правильного, свідомого й виразного читання; формувати вміння визначати головного героя, розуміти його переживання, мрії та вчинки, встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, визначати головну думку твору; розвивати зв’язне мовлення, читацькі інтереси та уяву; виховувати доброзичливість, милосердя, прагнення допомагати іншим.

Обладнання: підручник з літературного читання (2 клас, с. 80–81) Посібник Укр.мова+читання 2 кл Ч 2 Кравцова.pdf), презентація до уроку (тема, ілюстрації, завдання)

Хід уроку

I. Організація класу

1.Привітання:

Добрий день, маленькі друзі!
Сніг кружляє вже повсюди,
Хай мороз щічки щипає –
Сміх і радість не зникає!
Хай зима несе нам диво
І дарує щастя щиро!

– Доброго дня, мої маленькі читачі! Я дуже рада сьогодні зустрітися з вами. Нехай цей зимовий день подарує нам гарний настрій, теплі думки й маленьке диво. А знаєте, іноді диво починається зовсім просто – з доброго слова, щирої усмішки чи бажання комусь допомогти. Сьогодні ми спробуємо переконатися в цьому разом.

III. Актуалізація опорних знань. Мотивація навчальної діяльності.

1. Вправа «Криголам»

– Уявіть, що сьогодні у вас є чарівна можливість зробити один день для когось особливим. Що доброго ви могли б зробити для цієї людини?

Діти по черзі називають свої ідеї.

Учитель:

– А тепер подумайте: чи завжди для доброго вчинку потрібні чарівні сили? Можливо, маленька добра справа теж може стати для когось справжнім дивом?

2. Вправа «Передбачення». Учитель демонструє дітям кілька карток із зимовими зображеннями, словами або деталями, пов’язаними зі змістом твору.

– Розгляньте картки та спробуйте стати маленькими читацькими детективами. Що підказують вам ці зображення? Про кого або про що може йтися в нашій історії? Якою, на вашу думку, вона буде – веселою, загадковою, доброю, казковою?

Діти висловлюють свої припущення та коротко пояснюють, яка деталь допомогла їм так подумати.

– А тепер перевіримо наші передбачення. Чи справді історія буде такою, якою ми її уявили?

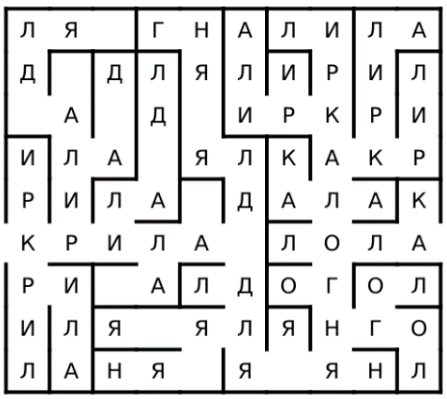
Учитель:

– Сьогодні ми прочитаємо теплу зимову історію про добро, підтримку та віру в дива. Під час читання спробуємо з’ясувати, які наші передбачення справдяться.

III. Основна частина

1. Повідомлення теми уроку

– Ми вже зробили свої передбачення. А тепер час дізнатися, яку історію підготувала для нас письменниця Леся Кічура. Спробуйте відкрити її назву, пройшовши «Лабіринт»**.**

Після виконання вправи:

– Який заголовок тексту ми знайшли?

– «Крила для Янгола».

– Цікава назва, правда? Як ви думаєте, про які крила може йтися у творі?

Діти висловлюють припущення.

– Перевіримо свої здогадки під час читання.

Наші читацькі місії:

🔎 дізнатися, хто головний герой;

💭 зрозуміти, про що він мріє і що його непокоїть;

🐾 з’ясувати, яке добро допомагає героям;

💬 подумати, чого навчає ця історія;

🌟 поділитися власною думкою про прочитане.

2. Передчитання. Робота з ілюстрацією (с. 80–81)

Учитель демонструє ілюстрацію до твору.

– Розгляньте ілюстрацію мовчки кілька секунд. Що ви помітили найперше?

– Хто, на вашу думку, може бути головним героєм?

– Що на ілюстрації підказує вам, що події відбуваються взимку?

– Який настрій створює ця картина – святковий, загадковий, теплий, трішки сумний? Чому ви так думаєте?

Читацьке передбачення

– А тепер спробуйте передбачити: що може статися з героями цієї історії?

Діти висловлюють припущення.

– Запам’ятайте свою думку. Наприкінці читання перевіримо, чи справдилося ваше передбачення.

3. Читацька розминка. Дихальні вправи. (Перед читанням твору доцільно створити спокійний емоційний настрій і підготувати учнів до роботи з текстом. Зимовий образ сніжинки допомагає поєднати дихальну вправу з тематикою уроку, налаштувати дітей на уважне слухання та читання. Коротка дихальна пауза сприяє зосередженню, регулюванню темпу дихання й підготовці голосу до виразного читання).

Учитель пропонує коротку дихальну вправу, пов’язану із зимовою атмосферою:

– Уявіть, що на долоньці у вас лежить маленька сніжинка. Зробіть спокійний вдих носиком, а потім повільно видихніть так, щоб сніжинка не злетіла з долоньки.

Повторити 2–3 рази.

– А тепер зробімо ще один спокійний вдих і підготуємо свій голос до читання.

Після дихальної вправи варто перейти до короткого розчитування. Його мета – активізувати мовленнєвий апарат, налаштувати дітей на роботу зі словом, потренувати чіткість вимови та плавність читання. Онлайн-вправи можна дібрати залежно від віку учнів і рівня сформованості навичок читання:

1. YouTube: відеохостинг. URL: https://youtu.be/ttL15meJnkE

2. Розчитування: інтерактивна вправа. Wordwall. URL: https://wordwall.net/uk/resource/106636283

3. Розчитування: інтерактивна вправа. Wordwall. URL: https://wordwall.net/uk/resource/64859374

4. Розчитування: інтерактивна вправа. Wordwall. URL: https://wordwall.net/uk/resource/94122130

5. Читаємо склади: онлайн-тренажер для розчитування (1 клас – Українська мова). Електронний помічник учителя. URL: Читаємо склади (онлайн-тренажер для розчитування) (1 клас - Українська мова) Електронний помічник вчителя.

Виразне читання вчителем.

Читання «ланцюжком» (по абзацу).

Словникова робота:

з'ясувати значення слів *коляда, підопічні, напередодні*; скласти з одним із них речення.

Робота над змістом твору

– Давайте пригадаємо, про що ми щойно прочитали. Які події відбувалися у творі? Про яке свято в ньому розповідається?

– Що непокоїло головного героя? Чого він прагнув?

– Що шукав Іванко? Якою була його мрія?

– Що рахував хлопчик? Як ви думаєте, чому саме це було для нього таким важливим?

– Чому, на вашу думку, Іванко ліг спати щасливим?

– У творі ми читаємо про дзвіночок, який давав крила янголам. Як ви думаєте, чи справді дзвіночок міг це робити?

– А тепер подумаймо над цим висловом трохи глибше. Що означає «дати крила» людині? Чи можуть добрі слова, турбота, любов, допомога або здійснення чиєїсь мрії давати людині крила?

– А що може надихнути саме вас? Що допомагає вам відчути радість, повірити у свої сили й захотіти зробити щось добре для іншого?

Від тексту – до добрих справ

– Ми переконалися, що «крила» можуть бути не лише у птахів чи янголів. Іноді їх людині дають добрі слова, турбота, підтримка та добрі вчинки.

– А чи можемо ми самі подарувати комусь такі «крила»?

– Зима – непростий час для птахів. Тож пропоную вам долучитися до проєкту **«Крила дружби взимку»** і разом зробити життя птахів узимку трохи легшим. Подумаймо, що ми можемо для них зробити.

Фізкультхвилинка: відеоматеріал. YouTube. URL: https://youtu.be/NJp3nANyw8I

Гімнастика для очей

URL:https://gemini.google.com/share/e0bedcd66d92

(Після рухової паузи робота продовжується через інтерактивне опрацювання змісту. Флешкарти дають змогу швидко перевірити розуміння прочитаного, активізувати пам'ять і залучити до обговорення всіх учнів.)

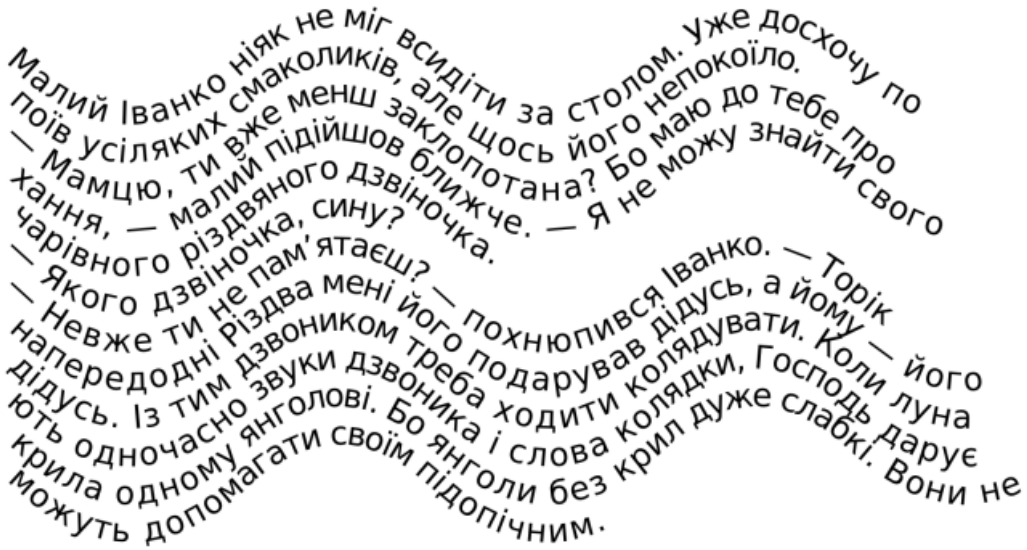
Робота за змістом: флешкарти. Padlet Arcade. URL: https://arcade.padlet.com/game/6wK7l5PerJ

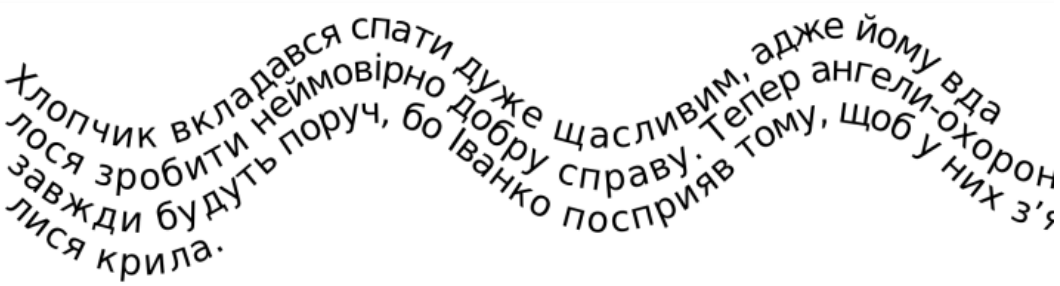
IV. Узагальнення і систематизація знань.

1. Робота з текстом. Читання уривків. Вправи для розвитку читацьких навичок.

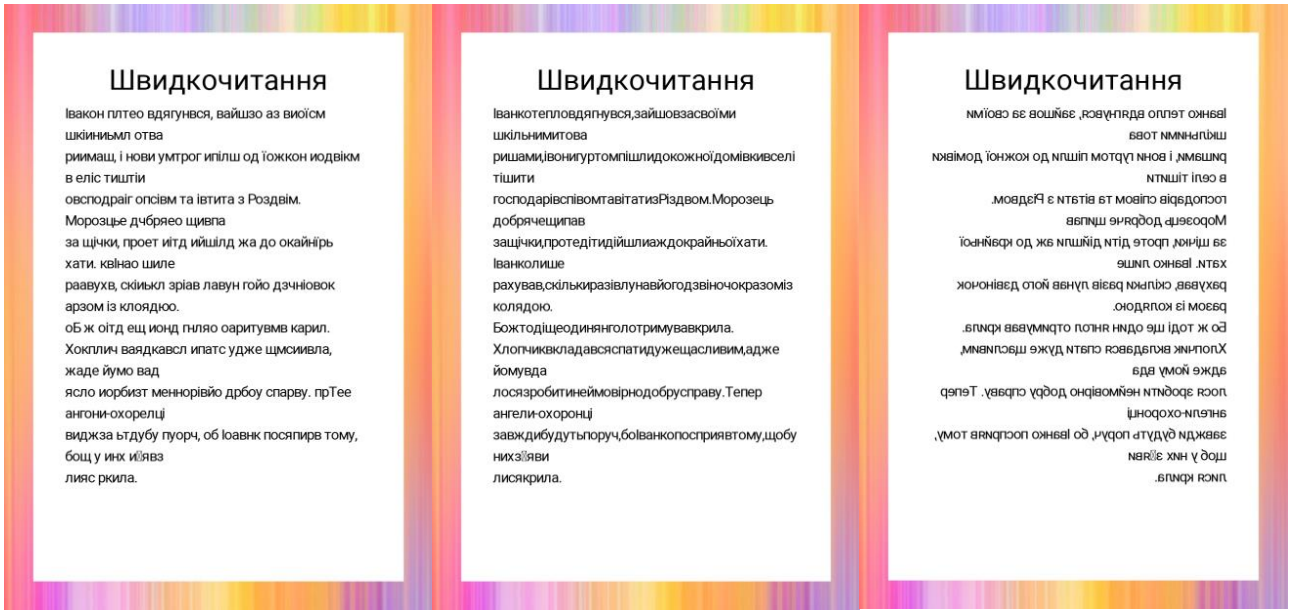

2. Робота в сесійних залах. Вправи на розвиток швидкочитання.

V. Підсумок уроку

– Яким настроєм наповнена ця історія?

– Що найбільше вас вразило у вчинках героїв?

– Що, на вашу думку, означає допомагати іншому?

– Чи хотіли б ви зробити для когось добру справу? Яку саме?

– Як ви розумієте вислів: «Коли ми робимо добро, то ніби даруємо одне одному крила»?

Учитель:

– Сьогодні ми переконалися, що для доброго вчинку не потрібні чарівні сили. Іноді добре слово, підтримка чи допомога можуть стати для когось справжнім дивом.

VI. Повідомлення домашнього завдання

Прочитати текст на с. 80–81 та виконати одне завдання на вибір:

- намалювати свого янгола з крилами та придумати, кому він міг би допомогти;
- написати 3–4 речення на тему «Моя добра справа»;
- придумати власну маленьку різдвяну історію про добро, допомогу або диво.

VII. Рефлексія

Вправа «Крила після читання»

– Що нового ви сьогодні відкрили для себе?

– Яка думка або момент із твору залишиться з вами після уроку?

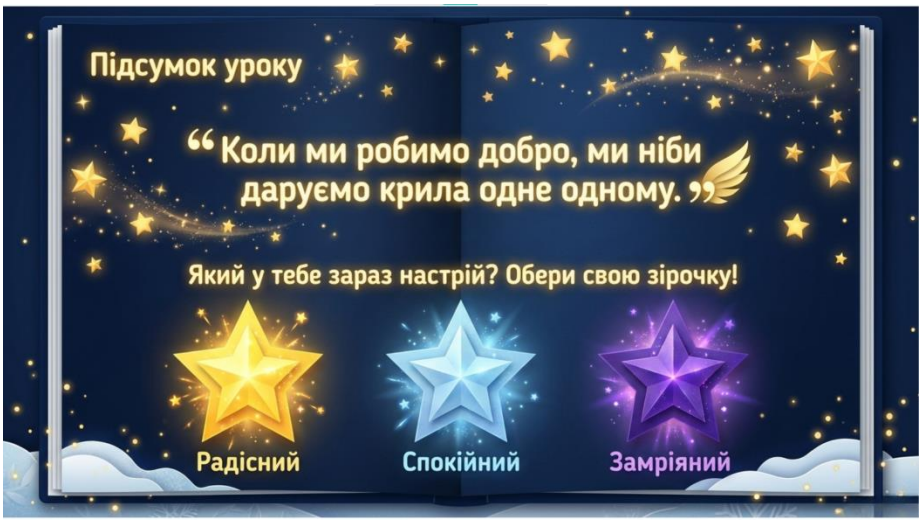
– Кому сьогодні ви могли б подарувати свої «крила» – добре слово, допомогу чи підтримку?

Завершальне слово вчителя:

– Нехай після сьогоднішньої зустрічі кожен із вас забере із собою маленьке диво – бажання помічати тих, кому потрібні підтримка

й добре слово. Пам’ятайте: іноді наші добрі вчинки і є тими крилами, які допомагають комусь повірити в диво.

URL: https://lovable.dev/projects/f46e01e0-7b8e-47c1-9361-9dafbf6dc781?messageId=main%3Aagent%2300000000002266%23ast%3AOFHETLUF

Гусєва С. В.

Конспект уроку літературного читання, 3 клас

Тема: Світ очима дитини. Поняття про оповідання. Ольга Лапушена «Мій улюблений пес Бруно». Переказ оповідання близько до тексту.

Мета:

Навчальна: ознайомити учнів з поняттям «оповідання»; опрацювати твір О. Лапушеної; навчити виділяти головну думку та переказувати текст близько до змісту.

Розвивальна: розвивати навички швидкого та усвідомленого читання, критичне мислення, уяву та зв’язне мовлення.

Виховна: виховувати любов до тварин, відповідальність за домашніх улюбленців та спостережливість.

Хід уроку

І. Вступна частина

Учитель: «Сьогодні у нас не просто урок. У багатьох із вас вдома живе справжнє диво. Я даю вам 30 секунд: хто може – обережно візьміть на руки свого улюбленця і покажіть нам у камеру. А у кого немає домашнього друга – оберіть маску тваринки в Zoom, на яку ви сьогодні схожі за настроєм!»

(Пауза, поки діти показують котиків/хом’ячків/маски).

Запитання: Що відчуває тварина, коли вона поруч із другом-людиною?

Учитель: «Подивіться, скільки любові зараз на наших екранах! Кожен цей хвостик чи лапка – це окрема історія. І сьогодні ми прочитаємо одну з них...»

IV. Актуалізація знань та мотивація

1. Робота над терміном «Оповідання» URL: http://rebus1.com/ua/index.php?item=rebus_generator

– Сьогодні на нас чекає зустріч із твором. Але спочатку спробуємо здогадатися, яким він буде.

Учитель пропонує дітям ребус, за допомогою якого вони відгадують слово «оповідання».

– Яке слово у вас вийшло?

(Оповідання.)

– А що ви вже знаєте про оповідання? Чим воно може відрізнятися від казки, вірша чи легенди?

Діти висловлюють свої припущення.

Учитель узагальнює:

– Оповідання – це невеликий прозовий твір, у якому розповідається про події з життя героя. Зазвичай у ньому небагато персонажів, а події охоплюють нетривалий час.

– Отже, сьогодні ми будемо не просто читати текст. Спробуємо помітити ознаки оповідання в самому творі: хто його герої, що з ними відбувається, які події є найважливішими та що автор хоче нам розповісти.

2. Передбачення за назвою

– Прочитайте назву оповідання: **«Мій улюблений пес Бруно»**.

– Як ви думаєте, про що може розповісти автор?

– Яким може бути Бруно? Якої породи він може бути?

– Яка подія могла статися з Бруно та його господарем?

– Як ви думаєте, ця історія буде веселою, кумедною, зворушливою чи, можливо, трохи сумною? Чому?

– Запам’ятайте свої припущення. Під час читання перевіримо, які з них справдяться.

III. Робота над текстом Ольги Лапушеної

1. Первинне сприйняття (Метод «Читання з зупинками»)

Учитель або підготовлений учень читає текст частинами.

Зупинка 1 *(після опису зовнішності Бруно): Яким ви уявили пса?*

Зупинка 2 *(після опису витівок): Чи можна назвати Бруно слухняним? Чому авторка все одно його любить?*

2. Словникова робота «Словесний детектив»Пояснення складних слів із тексту (наприклад: *бешкетник, кудлатий, відданий*

– У тексті на нас чекають слова, які можуть заховати від нас свої значення. Спробуємо їх розгадати!

Учитель записує або демонструє слова:

бешкетник • кудлатий • відданий

Завдання 1. «Впізнай слово»

– Як ви думаєте, що означає кожне слово? Спробуйте здогадатися за його звучанням або частинами слова.

Завдання 2. «Знайди підказку»

Учитель пропонує короткі речення або ситуації:

- Бруно знову заліз на диван і сховав там капці. Ну й **бешкетник**!
- У Бруно була густа, довга, трохи скуйовджена шерсть. Який же він **кудлатий**!
- Бруно завжди чекав на свого господаря і ніколи його не залишав. Який **відданий** пес!

– Тепер поясніть значення слів своїми словами.

Завдання 3. «Слово оживає»

– Оберіть одне слово й придумайте з ним власне речення.

Або покажіть його значення без слів, а однокласники нехай відгадають слово.

Учитель:

– Тепер ці слова вже не будуть для нас незнайомцями. Спробуємо помітити їх під час читання й з'ясувати, як вони допомагають нам краще уявити Бруно.

3. Вправа «Фоторобот Бруно» (Групова робота)

– Уявіть, що Бруно загубився, а нам потрібно допомогти його знайти. Для цього складемо словесний фоторобот. Уважно прочитайте уривок і знайдіть у ньому всі підказки, які допоможуть нам уявити Бруно.

Учитель об'єднує учнів у сесійні зали.

Завдання для груп: знайти в тексті слова та вислови, які розповідають:

- який Бруно на вигляд;
- який у нього характер;
- що він любить робити;
- як він поводиться зі своїм господарем.

Кожна група презентує свої знахідки.

– Яким постає Бруно у вашому «фотороботі»?

– Які слова автора допомогли вам створити його образ?

– Чи можна за описом Бруно здогадатися, чому він став улюбленцем героя?

4. Вправа «Текст із дирками: Слідами Бруно»

Завдання: Вставте пропущені слова, щоб відновити опис собаки та його характеру.

«Мій Бруно – це справжній _____ (бешкетник). У нього довгі _____ (вуха) і хвіст, який махає так швидко, ніби це

_____ (пропелер). Коли я повертаюся зі школи, він зустрічає мене біля порога і приносить свої улюблені _____ (капці). Хоча він іноді може щось _____ (погризти), я на нього не ображаюся, бо він мій найвідданіший _____ (друг)».

Слова для довідок: *вуха, капці, друг, пропелер, погризти, бешкетник.*

IV. Підготовка до переказу (Близько до тексту)

Щоб підготуватися до близького до тексту переказу, учні разом з учителем відновлюють послідовність основних подій та складають простий план.

Складання плану

1. Знайомство з Бруно.
2. Веселі пригоди та бешкети.
3. Бруно – справжній друг.

– Що відбувалося спочатку?

– Яка подія була потім?

– Чим завершується історія?

Після складання плану учні добирають до кожного пункту 2-3 опорні слова або короткі словосполучення, які допоможуть пригадати зміст.

Наприклад:

1. Знайомство з Бруно – пес, кудлатий, веселий.
2. Веселі пригоди та бешкети – гра, витівки, бешкетник.
3. Бруно – справжній друг – відданість, допомога, дружба.

– Тепер спробуйте переказати текст, користуючись планом та опорними словами. Намагайтеся зберегти послідовність подій і важливі слова автора.

Інтерактивна вправа «Збери історію Бруно»

– Наша історія розсипалася на частинки. Допоможімо їй знову стати цілісною! Для цього кожна група отримає свою частину оповідання та має визначити, де їй місце в загальній історії.

Учні об’єднуються у **4 сесійні зали**.

Завдання для групи:

1. Визначте, про яку частину подій ідеться.
2. Знайдіть у тексті 2–3 слова або вислови автора, які найкраще передають її зміст.
3. Складіть 3–4 речення для близького до тексту переказу.
4. Визначте, якою за порядком є ваша частина.

Після повернення до спільної кімнати групи по черзі представляють свої частини.

«Живий ланцюжок»

Кожна група розповідає свою частину, а наступна група підхоплює історію саме з того місця, де зупинилася попередня.

Після спільного переказу вчитель запитує:

– Чи правильно ми відновили послідовність подій?

– Яка подія була першою? Що відбулося потім? Чим завершилася історія?

Фінальний виклик «Плутанина»

– А тепер перевіримо, чи справді ми запам’ятали маршрут історії. Бруно залишив нам кілька переплутаних подій. Відновіть їхню правильну послідовність.

Розставте події у правильному порядку:

Це завдання ідеально підготує учнів до переказу, допомагаючи вибудувати логіку подій. Розставте речення у правильному порядку:

☐ Бруно весело махає хвостом і проситься грати.

☐ Я розповідаю про свого улюбленого пса.

☐ Ми разом гуляємо у парку, де Бруно шукає пригоди.

☐ Незважаючи на дрібні капості, ми – справжня команда.

☐ Автор описує, як виглядає мій кудлатий приятель.

Правильний порядок: 2, 5, 1, 3, 4.

– Яка подія допомогла вам визначити початок історії?

– Які слова або деталі підказали, що має відбутися далі?

V. Фізкультхвилинка «Пес Патрон»

URL: https://www.youtube.com/watch?v=MV5OQLhCfkg

VI. Закріплення та творчі завдання

1. Інтерактивна вправа «Доведи свою думку»

– А тепер перевіримо, наскільки уважними читачами ви були. Я називатиму твердження про Бруно та його господаря. Ваше завдання – визначити, погоджуєтеся ви чи ні, і обов’язково знайти в тексті підтвердження своєї думки.

Твердження:

– Бруно – спокійний і слухняний пес, який ніколи не бешкетує.

– Господареві Бруно подобається не лише його зовнішність, а й характер.

– Витівки Бруно іноді завдають клопоту, але не руйнують їхньої дружби.

– Герой ставиться до Бруно як до звичайної домашньої тварини.

– Бруно та його господар добре розуміють одне одного.

Після кожної відповіді:

– Доведи свою думку словами або подією з тексту.

– Яка деталь допомогла тобі зробити такий висновок?

2. Творче завдання «Якби Бруно заговорив»

– Уявіть, що сьогодні Бруно отримав чарівний дар – одну хвилину людської мови.

– Що він сказав би своєму господареві?

– За що подякував би?

– Про що попросив би?

– Можливо, розповів би про свою найбільшу витівку або про те, чому він так любить свого господаря?

Завдання: придумайте 2-4 речення від імені Бруно.

Кілька учнів за бажанням озвучують свої варіанти.

VII. Підсумок уроку. Рефлексія

Вправа «Слід Бруно»

– Уявіть, що після нашого уроку Бруно залишив на снігу три сліди. Кожен слід – це те, що ви забираєте із собою після зустрічі з оповіданням.

🐾 **«Я зрозумів…»**

Назвіть думку або відкриття, яке сьогодні зробили.

🐾 **«Мене здивувало…»**

Розкажіть про момент, який найбільше запам’ятався.

🐾 **«Я хочу…»**

Поділіться думкою про те, що вам захотілося зробити після читання.

Учитель:

– У кожного з нас після прочитаної історії може залишитися свій слід. Нехай цей буде добрим.

Домашнє завдання: Намалювати ілюстрацію до найцікавішого епізоду оповідання та підготувати переказ від імені самого пса Бруно (творче ускладнення).

Мицак О. М.

Конспект онлайн-уроку літературного читання, 4 клас

Тема: Життєвий і творчий шлях Тараса Шевченка. Краса рідної природи у поезіях «І барвінком, і рутою…» та «Світає…»

Мета уроку: ознайомити учнів із ключовими моментами життєвого шляху Т. Шевченка (дитинство на Черкащині, навчання в Академії мистецтв, видання «Кобзаря», заслання); опрацювати поезії «І барвінком, і рутою...» та «Світає...», навчаючи учнів виразно читати вірші з відповідною інтонацією; вчити знаходити в тексті художні засоби (порівняння, епітети) та пояснювати значення поетичних образів.

Розвивати навички аналізу репродукцій картин (О. Шупляка та Т. Шевченка) у поєднанні з літературним текстом; вміння добирати слова, що передають настрій природи, та формулювати власне ставлення до прочитаного; вдосконалювати критичне мислення через відповіді на запитання до текстів.

Виховувати любов до рідного краю та пошану до культурної спадщини Великого Кобзаря; плекати естетичне сприйняття краси української природи

Очікувані результати:

Учень/учениця:

- читає вірші напам’ять з виразною інтонацією;
- визначає художні засоби у поезії (порівняння, епітети);
- добирає слова, що передають настрій весни й надії;

- пояснює значення образів у віршах та формулює власне ставлення до поезії Т. Шевченка.

Формат: онлайн-платформа: Google Meet / Zoom

Інструменти: чат, демонстрація екрана, LearningApps, Wordwall, опитування Meet/Zoom

Презентація: URL: https://docs.google.com/presentation/d/1-lightlrUR2vYMQWV15bryZClvWQSNNS/edit?usp=sharing&ouid=113752880162636303955&rtpof=true&sd=true

Хід уроку

I. Організація класу

Учитель: «Добрий день, дорогі четвертокласники! Я рада бачити ваші усмішки на екранах. Сьогодні ми вирушаємо в гості до людини, чиє ім'я знає кожен українець. Його називають Великим Кобзарем. Перевірте, чи все готово до уроку, і налаштуйтеся на поетичну хвилю».

II. Мотивація та актуалізація знань

Учитель: Діти, погляньте на цю хмару слів і здогадайтеся, про кого ми сьогодні будемо говорити? Так про Тараса Григоровича Шевченко. Людину, чиє ім'я стало символом незламності та волі нашого народу.

Його життєвий шлях був надзвичайно насиченим та непростим: від дитинства у мальовничій Кирилівці на Черкащині до важких років заслання в далеких степах, а згодом – до світового визнання як геніального поета та талановитого художника. У його житті були радісні зустрічі, вірні друзі, але й арешти та заборони писати й малювати. Проте ніщо не змогло зупинити його прагнення до свободи та краси.

Сьогодні ми з вами теж пройдемо його дорогами. Але спершу давайте перевіримо, що ви вже знаєте про Великого Кобзаря.

Інтерактивна вправа: «Шляхами Тараса»

Учитель: «Зараз я надішлю у наш чат посилання на цікаву гру. Ваше завдання – з'єднати факти з біографії поета у логічні пари. Ви побачите картки: на одній – початок події, а на іншій – її завершення. Будьте уважні, адже кожна правильна пара відкриває перед нами нову сторінку життя Кобзаря.

Посилання для учнів:

URL: https://learningapps.org/watch?v=pw13czgyn26

(Учитель дає дітям 2-3 хвилини на виконання вправи самостійно або демонструє свій екран і виконує перші дві пари разом із класом для прикладу).

Учитель: «Ну що, всі впоралися? Я бачу багато піднятих рук! Скажіть, який факт із життя Тараса Григоровича вразив вас найбільше? А чи знали ви, що він почав малювати ще маленьким хлопчиком, використовуючи вуглинку чи крейду?. Саме про це захоплення та про красу природи, яку він так майстерно описував словами й фарбами, ми поговоримо сьогодні на уроці».

III. Робота з біографічним нарисом (с. 126–127)

Вступне слово вчителя: «Діти, ми продовжуємо нашу мандрівку життєвим шляхом Великого Кобзаря. Щоб краще розуміти вірші поета, нам потрібно зазирнути у часи його дитинства – туди, де формувався його характер і талант. Зараз я прошу вас самостійно прочитати біографічний нарис на сторінках 126–127. Читайте уважно, намагайтеся «побачити» маленького Тараса серед мальовничої природи Черкащини».

(Учні читають текст самостійно)

1. Бесіда за змістом прочитаного: «Сподіваюся, ви занурилися в історію. Давайте перевіримо, якими фактами ви поповнили свої знання:

– **Де саме народився Тарас Шевченко?** Як називається цей край, що став для нього колискою?

– **Чим він захоплювався у дитинстві, крім віршів?** Що вабило малого хлопця, які таланти прокидалися в ньому поряд із поетичним словом?» *(Очікувана відповідь: малювання вугіллям чи крейдою на стінах, слухання народних пісень та переказів)*.

2. Робота з репродукцією картини

Учитель: «А тепер перевертіть сторінку та погляньте на репродукцію картини сучасного українського художника Олега Шупляка «Мені тринадцятий минало» (с. 127). Ця робота особлива, адже вона належить до серії «Двовзори» – де в одному зображенні ховається інше.

Давайте проаналізуємо побачене:

1. **Який саме епізод із життя Тараса зобразив художник?** Кого ми бачимо на передньому плані? Що робить цей підліток? *(Акцентую увагу на постаті пастушка, що сидить біля ягнят)*.
2. **Який настрій передано на картині?** Які кольори використав автор – теплі чи холодні? Що відчуває хлопець у цю хвилину?
3. **Придивіться уважніше:** чи бачите ви в обрисах хатини, дерев та неба обличчя дорослого Шевченка? Як ви думаєте, чому художник вирішив поєднати маленького пастушка та величний портрет поета в одному полотні?»

«Отже, ми побачили, що Тарас був звичайною дитиною, яка любила малювати й мріяти, але водночас він мав надзвичайну силу духу. Ця сила пізніше перетворилася на слова, які знає весь світ».

3. Фізхвилинка

Учитель: «Я бачу, ви трохи засиділися перед екранами. Давайте розімнемося! Зараз я запущу демонстрацію відео. Ваше завдання: встати так, щоб я бачила ваші рухи в камері. Перетворимо наші кімнати на весняні гаї!»

Вмикається відео: Фізхвилинка «Встала весна!»

Слова вчителя під час відео:

«Починаємо! Покажіть, як прокидається квітка... Тягнемося до камер, вище-вище!»

«А тепер розфарбовуємо простір навколо себе – уявляємо, що наші долоні – це пензлики!»

«Полетіли, як жайворонки! Махаємо крильцями!»

Опис рухів під пісню

Рядки вірша / Час	Рухи дітей
«Встала весна, чорну землю сонну розбудила...» [00:16]	Діти повільно піднімаються з напівприсіду, тягнучись руками вгору, наче квіти, що проростають. Голову піднімають до «сонечка».
«Уквітчала її рястом, барвінком укрила...» [00:30]	Плавні рухи руками перед собою вліво-вправо, ніби «розсівають» квіти по землі. Потім легке погладжування повітря долонями донизу (вкриваємо землю).
«Веснонька крокує, все навкруг фарбує...» [00:43]	Крокують на місці, високо піднімаючи коліна. Одночасно роблять колові рухи кистями рук («малюють» пензликами у повітрі).
«Квіти, трави і поля розмальовує весна!» [00:53]	Розводять руки широким жестом у сторони (показують неозорі поля). Потім присідають і торкаються підлоги («травки»), знову випрямляються.
«І на полі жайворонок, соловейко в гаї...» [01:00]	Махають руками, як крилами – спочатку широко («жайворонок»), потім дрібно та швидко («соловейко»). Можна злегка підстрибувати.
«Землю, убрану весною, вранці зустрічають...» [01:11]	Складають долоні «човником» біля обличчя, нахиляють голову вліво-вправо (радісне привітання), а потім простягають руки вперед, наче дарують комусь оберемок квітів.

Учитель: «Молодці! Ми з вами ніби справді побували у весняному саду. Відчуваєте, як додалося сил та енергії? Тепер, із весняним настроєм у серці, ми готові продовжувати наш урок. Тихо сідайте на свої місця».

IV. Опрацювання поезій

1. Вірш «І барвінком, і рутою...» (с. 127)

Учитель: «Діти, заплющте на мить очі. Уявіть, що ми з вами опинилися в квітучому українському садочку. Повітря сповнене пахощами трави, а сонечко лагідно лоскоче щоки. Саме в таку мить народжуються найщиріші слова. Послухайте, як геніальний Тарас Шевченко описує пробудження природи та прихід весни».

(Учитель читає вірш виразно, з особливою ніжністю в голосі)

2. Аналіз поезії (бесіда): «Сподіваюся, ви відчули цей весняний подих. А тепер давайте обговоримо почуте:

– **Якими квітами весна прикрашає землю у вірші?** Чи знаєте ви, як виглядають барвінок та рута? Чому, на вашу думку, поет обрав саме ці рослини?

– **Які порівняння використовує автор?** З ким або з чим він порівнює землю? *(Учитель допомагає учням знайти в тексті порівняння: «як дівчину в свято», «як ту матір». Це підкреслює любов Кобзаря до рідної землі як до найдорожчої людини)*.

– **Який настрій викликають у вас ці рядки?** Чи відчуваєте ви радість і спокій, які панують у тексті?»

3. Творча хвилинка: Завдання для «художників»

Учитель: «Слова поета настільки мальовничі, що їх легко перетворити на справжню картину. Уявіть, що ви – видатні митці, і вам доручили створити ілюстрацію до цього вірша. Але замість пензлів та фарб ми використаємо наше слово».

Завдання: «Опишіть словами, який малюнок ви б створили до цього вірша?

1. **Що було б у центрі вашої картини?**
2. **Які кольори переважали б на полотні?** (Яскраво-зелений, небесно-блакитний, фіолетовий цвіт барвінку?)
3. **Кого б ви зобразили поруч із квітами?** Можливо, ту саму "дівчину в свято", про яку писав Тарас?»

(*Заохочую дітей використовувати епітети (сонячний, ніжний, оксамитовий) під час опису своїх уявних картин. Це розвиває образне мислення та збагачує мовлення.)*

Учитель: «Чудово! Ваші уявні картини вийшли напрочуд яскравими. Це доводить, що поезія Шевченка – це не просто слова, це справжня музика кольорів, яку ми можемо побачити серцем».

4. **Робота над віршем «Світає...» (с. 128) та аналіз картини**

Учитель: «Друзі, ми продовжуємо нашу мандрівку. Зараз ми відкриємо одну з найпрекрасніших сторінок пейзажної лірики Тараса Шевченка. Це уривок із його знаменитої поеми "Сон".

Я зараз виведу текст на екран, а ви прочитайте його напівголосом, вимкнувши мікрофони. Спробуйте не просто читати слова, а малювати в уяві кожен образ, який згадує поет».

(Діти читають текст протягом 1 хвилини)

5. Аналіз тексту (інтерактивна бесіда):

Учитель: «Сподіваюся, ви відчули цей ранковий спокій. Скажіть, будь ласка, яку саме частину доби описано в уривку? Підніміть руку (віртуальну або в камеру), хто готовий відповісти».

Учитель: «Правильно, це світанок. А тепер давайте попрацюємо з текстом як справжні дослідники. **Доведіть свою думку словами з вірша.** Хто знайде і зачитає цитати, де йдеться про перші промені чи пробудження природи?» *(Очікувані відповіді: "світає", "край неба палає", "соловейко... сонце зустрічає", "тихесенько вітер віє")*.

Учитель: «Поезія Шевченка дуже "чутна". Скажіть, **які звуки ви "чуєте" у цьому вірші**, поки читаєте його? Напишіть у наш **чат** одним словом: що це за звуки?» *(Діти пишуть: щебет, шелест, тиша, співи)*.

6. Аналіз картини: «Місячна ніч на Кос-Аралі»

Учитель: «Тарас Григорович був генієм не лише слова, а й пензля. Зараз я поділюся екраном і покажу вам його репродукцію під назвою "Місячна ніч на Кос-Аралі".

(Учитель вмикає демонстрацію екрана з якісним зображенням картини)

Учитель: «Уважно придивіться до цієї роботи. Вона була написана в далекій експедиції, коли поет був у засланні, далеко від рідної України.

1. **Які думки та почуття виникають у вас під час перегляду цієї картини?** Оберіть одну відповідну "реакцію" в Zoom (смайлик), яка найкраще описує ваш стан: спокій 😌, сум 😔 чи захоплення ✨?
2. Зверніть увагу на світло місяця та його відображення у воді. Як ви гадаєте, про що міг думати художник, малюючи цю тиху ніч посеред пустельного острова?
3. Чи є щось спільне між настроєм вірша "Світає..." та цією нічною картиною? Можливо, це очікування чогось світлого?»

7. Творче завдання (швидке): «Давайте скористаємося інструментом "Коментувати". Поставте маленьку зірочку на тій частині картини, яка вам подобається найбільше. Подивіться, як багато нас заворожило саме місячне сяйво!»

Висновок вчителя: «Ми побачили сьогодні два різні стани природи: галасливий, радісний світанок у вірші та тиху, задумливу ніч на картині. Але в обох роботах відчувається безмежна любов Шевченка до світу та його вміння бачити красу навіть у найважчі часи».

Учитель: «Перед тим, як ми перейдемо до наступного завдання, зробимо короткий "цифровий детокс" – подивіться у вікно, знайдіть там найвіддаленішу точку і порахуйте до десяти. Повертаємося до роботи!»

V. Закріплення та рефлексія

Учитель: «Діти, ми сьогодні багато читали та спостерігали.

А тепер перевіримо, наскільки ви відчули ритм Шевченкового слова.

Я надсилаю у чат посилання на гру **«Поетична мозаїка Кобзаря»**.

Посилання: URL: https://wordwall.net/uk/resource/112042313

Ваше завдання:

1. Прочитати речення на екрані.
2. Перетягнути правильне слово з «хмаринки» у пропуск, щоб речення стало завершеним.
3. Будьте уважні: деякі слова дуже схожі, але лише одне з них – авторське, те саме, яке написав сам Тарас Григорович.

Для тих, хто працює з планшетів або телефонів: я також виведу QR-код на екран, щоб ви могли просто відсканувати його».

(Учитель демонструє слайд із посиланням та QR-кодом)

wordwall.net/uk/resource/112042313

Учитель: «Я даю вам 3 хвилини. Починаємо!»

(Учні виконують завдання, Учитель спостерігає)

8. Рефлексія «Мій кольоровий настрій»

Учитель: «Ви чудово впоралися із вікториною! А тепер давайте підіб'ємо підсумок нашого уроку. Оберіть один із варіантів і озвучте його (або напишіть у чаті):

1. **Сьогодні мене найбільше здивувало те, що...**
2. **Найкрасивішим образом для мене став...**
3. **Якби я міг/могла поставити одне запитання маленькому Тарасу, я б запитав/запитала...**

Учитель: «Діти, дякую за вашу активність! Ви сьогодні довели, що навіть через екрани моніторів можна відчути тепло барвінку, тишу Кос-Аралу та силу Кобзаревого слова.

9. Домашнє завдання: (виводжу на екран)

1. Вивчити один із віршів (с. 127 або 128) напам'ять.
2. Творче завдання: Намалюй ілюстрацію до одного з віршів і підпиши її рядком із тексту або сфотографуйте на телефон світанок або красиву квітку біля вашого дому і спробуйте підібрати до фото рядок із вірша Шевченка. Свої роботи завантажуйте у наш Google Classroom».

Учитель: «До побачення! Бережіть себе і нехай ваша весна буде мирною!»

Порада для вчителя (онлайн-технології): Якщо під час виконання LearningApps виникнуть технічні проблеми у когось із учнів, ви можете запустити гру через «Демонстрацію екрана» та виконувати її колективно: учні кажуть відповідь, а ви перетягуєте картки. Це допоможе уникнути пауз і стресу у дітей.

Список використаних джерел:

1. Богданець-Білоскаленко Н. І., Шумейко Ю. М. Українська мова та читання: підруч. для 4 кл. закл. заг. серед. освіти: у 2 ч. Ч. 2: Читання. Київ: Грамота, 2021. 160 с. URL: https://pidruchnyk.com.ua/uploads/book/4-klas-ukrayinska-mova-bohdanets-2021-2.pdf
2. Поетична мозаїка Кобзаря: інтерактивна вправа [Електронний ресурс]. Wordwall. URL: https://wordwall.net/uk/resource/112042313
3. Фізкультхвилинка «Встала весна!»: адаптація тексту Н. Андренко, музичний супровід створено за допомогою ШІ [Відеозапис]. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=DmG8M84x0oo
4. Шевченко Т. Г. Місячна ніч на Кос-Аралі [Образотворчий твір]. 1848–1849. URL: https://t-shevchenko.name/uk/Painting/1848-49/MoonlitNightAtKos-Aral.html
5. Шляхами Тараса: інтерактивна вправа [Електронний ресурс]. LearningApps. URL: https://learningapps.org/watch?v=pw13czgyn26
6. Шупляк О. Мені тринадцятий минало [Образотворчий твір]. 2009. URL: https://shupliak.art/uk/gallery/hidden-images/i-was-thirteen

IV. Позакласне читання як шлях до внутрішньої читацької мотивації молодших школярів

Формування читацької компетентності не обмежується часом уроку літературного читання. Важливим простором її розвитку стає позакласна читацька діяльність, у якій діти отримують можливість читати не лише в межах визначеного навчального завдання, а й відповідно до власних інтересів, читацьких уподобань і потреб Накопичуючи такий досвід, дитина поступово усвідомлює читання не лише як навчальну діяльність, а як особистісно значущу практику – спосіб пізнавати світ, переживати емоції, відкривати нові історії, спілкуватися з іншими та знаходити відповіді на власні запитання.

Якщо на уроці учні переважно працюють із текстом, визначеним навчальною програмою, то позакласне читання відкриває більше можливостей для вільного вибору книжки, жанру, теми та способу взаємодії з прочитаним. Такий вибір допомагає формувати читацьку автономію: діти поступово усвідомлюють, що можуть самостійно визначати, що їм цікаво читати, і відповідати за власний вибір. Тому запитання «Що ти хочеш прочитати?» може стати необхідним кроком до внутрішньої мотивації, адже за ним стоїть визнання учня як самостійного читача.

Водночас свобода вибору не означає, що діти завжди легко знаходять потрібну книжку. Для молодшого школяра вибір може бути складним через обмежений читацький досвід, недостатнє знання жанрів або невміння орієнтуватися в книжковому просторі. Тому роль учителя полягає у створенні умов для індивідуальної читацької траєкторії. Педагог може пропонувати тематичні добірки, короткі анотації, книжкові рекомендації, обкладинки, фрагменти текстів і читацькі підказки, за допомогою яких молодші школярі поступово вчаться самостійно знаходити книжки, що відповідають їхнім інтересам.

Індивідуальне читання набуває нового значення, коли дитина отримує можливість поділитися своїми враженнями, почути думки інших, порекомендувати книжку, погодитися або посперечатися з однокласниками. Таке поєднання особистого читацького досвіду та спільної взаємодії може реалізовуватися в читацькому клубі, який є однією з форм організації позакласного читання, особливо в умовах онлайн-навчання. Віртуальні зустрічі дають змогу обговорити прочитане, поставити запитання до тексту й персонажів, представити власну рекомендацію або дізнатися про книжки, які читають інші. Потрібно, щоб така взаємодія не перетворювалася на традиційне опитування за змістом твору: її мета полягає не в перевірці того, наскільки точно дитина запам’ятала прочитане, а у створенні простору для власної читацької думки.

Під час віртуальних зустрічей доцільно використовувати відкриті запитання, які не передбачають єдиної правильної відповіді: кому з героїв дитина співчувала, з чиїм рішенням не погоджується, який

епізод запам’ятався найбільше, що хотілося б запитати в автора або що можна було б змінити в історії. Поступово учні навчаються не лише висловлювати враження, а й аргументувати власну читацьку позицію, спираючись на зміст твору. Замість загального «мені сподобалося» з’являються більш змістовні висловлення: «Я рекомендую цю книжку, тому що…», «Спочатку я думав…, але після читання…», «Ця книжка може зацікавити тих, хто любить…». Представлені формати допомагають дітям усвідомлювати власні читацькі вподобання, порівнювати їх із читацьким досвідом інших і поступово формувати власну читацьку позицію.

Позакласне читання має бути доступним для дітей із різним рівнем читацької підготовки. Участь у читацькій спільноті не повинна перетворюватися на змагання за швидкість, кількість прочитаних сторінок чи обсяг виконаних завдань. Долучатися до спільної діяльності можна по-різному: прочитати книжку або окремий фрагмент, послухати її у виконанні іншого, поставити запитання, переказати епізод, намалювати героя, представити обкладинку чи висловити власне враження. Різноманітність способів участі дає змогу підтримувати інтерес до читання, створювати ситуації успіху та поступово зміцнювати впевненість учнів у власних читацьких можливостях.

Поступово позакласне читання допомагає формувати читацьку самоідентичність – розуміння власних читацьких інтересів і вподобань. Молодші школярі починають помічати, які жанри, теми, персонажі чи типи історій їх найбільше захоплюють, можуть пояснити свій вибір і порекомендувати книжку іншому. Дієвим інструментом такого самопізнання може бути читацький щоденник, у якому фіксуються не лише назви прочитаних книжок, а й власні враження, запитання, улюблені моменти чи читацькі відкриття. Цінність зазначеної практики полягає в тому, що дитина вчиться помічати власну читацьку реакцію та усвідомлювати, як змінюються її інтереси.

Отже, позакласне читання в умовах онлайн-навчання варто розглядати як простір читацької свободи, самостійності та спільноти. Якщо урок літературного читання допомагає дітям опановувати способи взаємодії з текстом, а ранкова зустріч підтримує щоденний читацький інтерес, то позакласна діяльність створює умови для застосування цих умінь у ситуаціях особистого вибору, самостійного читання та спілкування з іншими читачами. Також поступово змінюється мотивація: дитина читає не лише тому, що це потрібно для виконання навчального завдання, а тому, що їй цікаво дізнатися, пережити, зрозуміти чи відкрити щось нове.

Практичне втілення цих підходів представлено далі у розробках педагогів творчої групи, які демонструють різні способи організації самостійного вибору книжок, обговорення прочитаного, читацьких рекомендацій, творчої презентації та спільної діяльності в умовах онлайн-навчання.

Калашникова В. С.

Конспект уроку позакласного читання, 1 клас

Тема уроку: Прощавай, Букварику! Відкриваємо світ читання разом

Опис теми: Урок-підсумок букварного періоду, проведений у формі інтерактивної онлайн-подорожі. Учні демонструють сформовані навички читання, уміння слухати, відповідати на запитання, рекомендувати книжки однокласникам. Урок сприяє формуванню стійкого інтересу до читання та позитивної мотивації до подальшого навчання.

Мета уроку:

Навчальна: узагальнити знання учнів про букви, звуки, слова; удосконалювати навички читання слів і коротких речень; формувати початкові читацькі вміння.

Розвивальна: розвивати мовлення, мислення, увагу та уяву; розвивати вміння висловлювати власну думку; формувати навички комунікації в дистанційному форматі.

Виховна: виховувати любов до книги та читання; формувати культуру читача; виховувати доброзичливість і взаємоповагу.

Завдання уроку:

- формувати формувати вміння вчитися, працювати самостійно та взаємодіяти з іншими;
- розвивати вміння спілкуватися державною мовою;
- формувати інформаційно-цифрову компетентність;
- сприяти розвитку культурної та читацької компетентностей.

Тип уроку:

Урок узагальнення й систематизації вивченого з елементами гри та свята.

Обладнання:

- комп’ютер / планшет / смартфон з доступом до Інтернету;
- платформа для відеозв’язку (Zoom / Google Meet);
- презентація або інтерактивна дошка;
- онлайн-ігри (Wordwall);
- ілюстрації до казок;
- віртуальна виставка книг (слайди з обкладинками);
- смайлики або реакції для зворотного зв’язку;
- електронна відзнака «Люблю читати книги!».

Хід уроку

І. Організаційний момент (2 хв)

Учитель:

– Доброго дня, любі першокласники!

Перевіримо, чи всі готові до уроку. Посміхніться одне одному.

Інтерактив:

Діти показують у камеру смайлик або використовують реакцію 👍

II. Мотивація навчальної діяльності (3 хв)

На екрані – слайд або коротке відео «Прощавай, Букварику!»

Бесіда з варіантами відповідей:

– Чого нас навчив Буквар?

(Читати, писати букви, складати слова, любити книжки.)

– Навіщо людям уміти читати?

(Щоб дізнаватися нове. Щоб пізнавати світ. Щоб було цікаво. Щоб стати розумнішими.)

III. Основна частина

1. Інтерактивна гра «Впіймай букву» (5 хв)

На екрані – букви. Учні обирають ті, з яких можна скласти слово КНИГА.

Запитання:

– Які букви нам потрібні?

Мета: повторення букв, розвиток уваги.

2. Читання «Жива сторінка» (5 хв)

На екрані – короткий текст:

Книга – віконце у світ знань.

Книга – це віконце у світ знань. У книзі живуть казки. Там є вірші й цікаві історії. Книга навчає і розважає. Вона допомагає дізнатися нове.

З книгою приємно і весело.

Люби книгу! Читай щодня!

Читай щодня – і будеш мудрим!

Читай щодня. Книга – твій друг. У книзі є казки. Є вірші та оповідання.

Книга вчить думати. Вона відкриває світ. З книгою цікаво.

Читай щодня – і будеш мудрим!

Форми роботи:

читання разом з учителем;

читання «ланцюжком» (за бажанням).

3. Фізкультхвилинка «Букви» (3 хв)

Учні виконують рухи:

А – руки вгору;

О – коло руками;

М – «будиночок» над головою.

URL: https://www.youtube.com/watch?v=u8xJNASAfjc&list=RDu8xJNASAfjc&start_radio=1

4. Гра – відповідники «Вгадай казку за героєм» (5 хв)

На екрані – ілюстрації.

Дай характеристику героям.

5. Віртуальна виставка рекомендованих книг (інтегровано в урок) (5 хв)

На екрані демонструється виставка книг:

«Колобок», «Рукавичка», «Котик і Півник», «Лисичка-сестричка», післябукварні читанки, сучасні дитячі книжки для 1 класу.

Учні за можливості показують у камеру свою книжку.

6. Творче інтерактивне завдання

«Я раджу книжку другу» (7 хв)

Мета: навчити дітей рекомендувати книги одне одному.

Запитання з варіантами відповідей:

Яку книжку ти рекомендуєш?

- Казку
- Вірші

📙 Абетку
📕 Книжку про тварин

Чому ти радиш саме цю книжку?
✔ Вона цікава
✔ У ній гарні малюнки
✔ Її легко читати
✔ Вона повчальна

Про що ця книжка?
🐾 Про тварин
👧🧒 Про дітей
🧜‍♀️ Про казкових героїв
🌎 Про навколишній світ

Кому ти її радив би прочитати?
🧒 Другу
👧 Подрузі
👨‍👩‍👧 Родині
👶 Молодшому брату чи сестрі

Коли та як краще читати цю книжку?
🌞 Вдень
🌙 Увечері
📖 Самостійно
🚗 Разом з батьками

IV. Підсумок уроку. Рефлексія (5 хв)

Запитання з вибором відповіді:

– Чи сподобався вам урок? Поставте свою реакцію відповідно до ваших відчуттів.

😊 Дуже 🙂 Сподобався 😐 Було важко

– Чи хочеш ти прочитати книжку, яку порадив друг?

📚 Так 😉 Можливо 👍 Уже читав(ла)

V. Завершення уроку (3 хв)

Учитель:

– Ви успішно завершили букварний період і стали справжніми читачами!

Бажаю, щоб книга завжди була вашим другом. Вручаю вам відзнаку із слоганом «Люблю читати книги!». Нехай вам завжди буде цікаво читати, відкривати нові історії та пізнавати світ разом із книжкою!

Недибалюк О. І.

Урок позакласного читання, 2 клас

Тема: Зима-білосніжка

Мета уроку:

Формувати ключові та предметні компетентності учнів у процесі слухання, читання, спілкування та творчої взаємодії в онлайн-середовищі:

- **читацьку** – розвивати навички слухання та виразного читання;
- **соціокультурну та загальнокультурну** – виховувати культури спілкування, естетичного смаку, любові до природи;
- **інформаційно-цифрову** – розвивати усне мовлення, уміння працювати з цифровими матеріалами;
- **здоров'язбережувальну** – чергувати види діяльності, руханки.

Обладнання:

- презентація
- збірник «Позакласне читання: хрестоматія художніх творів із завданнями до теми та щоденником читача: 2 кл.» / Н. О. Будна. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2023. 160 с. Hrestomat_2_Budna.pdf);
- чат та функція «підняти руку».

Хід уроку:

І. Організаційний момент

Привітання.

Доброго ранку, другокласники милі!
До книги сьогодні зібрались на крилах.
Хай слово чарівне нас в світ поведе –
І радість читання в серцях розцвіте!

Вправа «Криголам»

II. Повідомлення теми та мети уроку

1. Вправа «Хмара слів». Прочитайте слова і з’ясуйте, що їх об’єднує?

Відповідь: *Зима*

2. Онлайн-зустріч із героями

На слайді з’являються **ілюстрації**: Зима, Мороз, Сніжинка.

Учитель читає акровірші

– Хто це?

– Які слова підказали вам відповідь?

– Бабуся Зима завітала до нас із своїми вірними помічниками. А хто вони такі? Дізнаєтесь, коли послухаєте акровірші, які приготували для вас ось ці герої.

Малює квіти волохаті
Отам, на шибі, майстер-дід.
Роздягнуті, не йдіть із хати,
Ох, ущипне сердитий дід,
З ним жартувать ніяк не слід. *(Мороз).*

Срібна зірка біла-біла
На долоню теплу сіла.
І як сіла, то й розтала,
Голубою водицею стала. *(Сніг).*

– Сьогодні ми мандруємо країною «Зима-білосніжка».

III. Вивчення нового матеріалу. Віртуальна галерея «Зима»

1. Перегляд ілюстрацій

Бесіда:

– Які кольори ви бачите?

– Який колір головний?

– Який настрій створює зима?

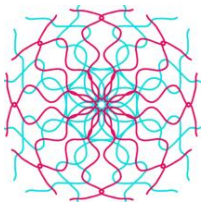
2. Виразне читання вірша М. Ф. Сингаївського «Білі черевички у зими» URL:https://youtu.be/3PLYAi-x-qo

Обговорення:

– Які кольори, крім білого, є у вірші?

– Яке поєднання барв вам сподобалося найбільше?

3. Онлайн-завдання. Асоціації. Малювання мандали.

«Я – художник» (учні заходять за посиланням, створюють свою мандалу і розміщують її в чаті)) URL: Мандалатор

4. Гра «Зимові голоси» (усно або в чаті)

Мороз – **тріщить**

Сніг – **рипить**

Хурделиця – **виє, співає, стогне…**

5. Мовленнєва розминка.

***Чистомовка (разом, з увімкненими мікрофонами):**

Ма-ма-ма – надворі … (зима)

Ло-ло-ло – багато снігу … (намело)

Ем-ем-ем – саночки … (візьмем)

Дем-дем-дем – на гірку … (підем)

***Скоромовка**

Ніс сміхунчик сміху міх –

сміх розсипався на сніг (хором або «ланцюжком» по 1 рядку)

IV. Робота з дитячими книгами

Учитель демонструє **обкладинки книг** на екрані. URL: https://pustunchik.ua/ua/online-school/literature/ukrainian/top-8-knyg-pro-zymu-novyi-rik-ta-rizdvo

– Раджу вам прочитати ці книги самостійно або разом з батьками.

V. Фізкультхвилинка

URL: https://youtu.be/oSVNkzzzlWo?list=RDoSVNkzzzlWo

VI. Читання та обговорення творів

Робота в сесійних кімнатах:

Група «Хурделиця» с. 77

В. Бичко «Зима»

– Які ознаки зими?

Група «Заметіль» с.82

Іванна Блажкевич «ВЗИМКУ»

– Про яких тварин ідеться?

– **Як ми можемо допомогти зимуючим птахам?**

– **Пропоную вам взяти участь у проєкті** «Крила дружби взимку», **в якому ми з вами проявимо** свою активність, небайдужість та вміння працювати разом.

VII. Підсумок уроку

Гра: «Супервиробник сніжинок**»**

(діти створюють власну сніжинку і розміщують її у чаті)

Рефлексія

Домашнє завдання (за бажанням):

– Намалювати зиму та придумати 2–3 речення до малюнка;

– Або прочитати зимовий вірш і записати аудіо.

– Або створити свою казку/оповідання про зиму. URL: (https://gemini.google.com/share/d661ef3de51d казка «Горобчик Чик і мудра ворона Клара»).

Список використаних джерел:

1. Білі черевички у зими [Електронний ресурс]. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/bili-cherevychky-u-zymy.html
2. Брати Грімм. Пані Метелиця [Електронний ресурс]. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/pani_metelitsja.html
3. Будна Н. О. Позакласне читання: хрестоматія художніх творів із завданнями до теми та щоденником читача: 2 кл. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2023. 160 с.
4. Вишня О. Панська ялинка [Електронний ресурс]. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/panska-jalynka.html
5. Вісім чудесних дитячих книг про Новий рік, Різдво і зиму для дітей [Електронний ресурс]. Пустунчи : дитячий портал. URL: https://pustunchik.ua/ua/online-school/literature/ukrainian/top-8-knyg-pro-zymu-novyi-rik-ta-rizdvo
6. Вправи зі швидкочитання [Електронний ресурс]. Festisite. URL: https://www.festisite.com/
7. Генератор інфографіки [Електронний ресурс]. NotebookLM. URL: https://notebooklm.google.com/
8. Генератор хмар слів [Електронний ресурс]. Festisite. URL: https://www.festisite.com/
9. Гімнастика для очей [Електронний ресурс]. Gemini. URL: https://gemini.google.com/share/e0bedcd66d92
10. Горобчик Чик і мудра ворона Клара : казка [Електронний ресурс]. Gemini. URL: https://gemini.google.com/share/d661ef3de51d
11. Гра «Допомагаємо птахам взимку» [Електронний ресурс]. Padlet Arcade. URL: https://arcade.padlet.com/game/6wK7l5RgrJ
12. Гра «Моя сім'я» [Електронний ресурс]. Padlet Arcade. URL: https://arcade.padlet.com/game/06r0gkeyK7
13. Гра «Супервиробник сніжинок» [Електронний ресурс]. URL: https://supersnowflakemaker.com/
14. Гра «Час для казки» [Електронний ресурс]. Padlet Arcade. URL: https://arcade.padlet.com/game/RVjBO41NpJ
15. Гра «Шкільна спільнота» [Електронний ресурс]. Padlet Arcade. URL: https://arcade.padlet.com/game/9LjkeBdnKO
16. Гра про птахів [Електронний ресурс]. LearningApps. URL: https://learningapps.org/19137461
17. Гра про птахів [Електронний ресурс]. LearningApps. URL: https://learningapps.org/32587928
18. Гра про птахів [Електронний ресурс]. LearningApps. URL: https://learningapps.org/35111247
19. Дихальні вправи [Відеозапис]. YouTube: відеохостинг. URL: https://youtu.be/ttL15meJnkE
20. Дітям про зимуючих птахів: альбом-посібник [Електронний ресурс]. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/library/albom-posibnik-ditam-pro-zimuucih-ptahiv-315829.html

21. Збірник творів для читання «Птахи» [Електронний ресурс]. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/library/zbirnik-tvoriv-dla-citanna-ptahi-238033.html
22. Зимова турбота: казка [Електронний ресурс]. Heyzine. URL: https://heyzine.com/flip-book/ab0acf9a35.html
23. Картонні дива. Годівничка для пташок: презентація [Електронний ресурс]. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/library/prezentacia-kartonni-diva-godivnicka-dla-ptasok-prakticna-robota-vigotovlenna-godivnicki-iz-vtorinnih-materialivtehnologii-109627.html
24. Книги про зиму і птахів [Електронний ресурс]. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/suteev_stelmah.html
25. Крилаті друзі 2-А класу: оповідання [Електронний ресурс]. Gemini. URL: https://gemini.google.com/gem/storybook/8c387f315d905ff7
26. Кубик Блума: онлайн-рефлексія [Електронний ресурс]. Claude. URL: https://claude.ai/public/artifacts/66541219-8290-4484-bf50-c327535e817a
27. Курячий шах: татарська народна казка [Електронний ресурс]. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/kurjachij_shah.html
28. Мандалатор [Електронний ресурс]. URL: https://pakopa.github.io/mandalator/
29. Розчитування [Електронний ресурс]. Wordwall. URL: https://wordwall.net/uk/resource/106636283
30. Розчитування [Електронний ресурс]. Wordwall. URL: https://wordwall.net/uk/resource/64859374
31. Розчитування [Електронний ресурс]. Wordwall. URL: https://wordwall.net/uk/resource/94122130
32. Сингаївський М. Ф. Білі черевички у зими [Відеозапис]. YouTube : відеохостинг. URL: https://youtu.be/3PLYAi-x-qo (дата звернення: 08.10.2026).
33. Станев Е. Маленька хатинка під снігом [Електронний ресурс]. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/malenka-hatynka-pid-snigom.html (
34. Фізкультхвилинка [Відеозапис]. YouTube: відеохостинг. URL: https://youtu.be/NJp3nANyw8I?si=O0m4XHmkn1tfTX8s
35. Фізкультхвилинка [Відеозапис]. YouTube: відеохостинг. URL: https://youtu.be/oSVNkzzzlWo?list=RDoSVNkzzzlWo
36. Флешкарти [Електронний ресурс]. Padlet Arcade. URL: https://arcade.padlet.com/game/6wK7l5PerJ
37. Читаємо склади: онлайн-тренажер для розчитування (1 клас. Українська мова) [Електронний ресурс]. Електронний помічник учителя. URL: https://elpom.com.ua/training/trenazher-skladiv/
38. Arcade: створення інтерактивних ігор [Електронний ресурс]. Padlet. URL: https://arcade.padlet.com/
39. Canva: графічний редактор [Електронний ресурс]. URL: https://www.canva.com/
40. Storybook : створення онлайн-книги [Електронний ресурс]. Gemini. URL: https://gemini.google.com/gem/storybook

Гусєва С. В.

Конспект уроку позакласного читання, 3 клас

Тема: Кожне відкриття – це чиясь мрія

Мета:

- **навчальна:** ознайомити учнів із творами про видатні винаходи та історіями їх створення; розширити знання про те, як людські мрії стають реальністю; вчити виділяти головну думку тексту.
- **розвивальна:** розвивати навички усвідомленого читання, критичне мислення, творчу уяву та зв'язне мовлення;
- **виховна:** виховувати цілеспрямованість, віру у власні сили та повагу до праці науковців і винахідників.

Хід уроку:

I. Мотивація навчальної діяльності

1. Вправа «Хмаринка мрій» *Учитель:* Заплющте очі й уявіть щось, чого ще не існує, але що зробило б життя людей кращим (наприклад, рюкзак, що літає, або олівці, які ніколи не закінчуються). *Завдання:* Запишіть свою «мрію-винахід» на хмаринці. (На онлайн заняттях можна використати

URL: https://wordart.com/templates і створити хмарину мрій)

II. Актуалізація знань

1. Актуалізація знань: Інтерактивна гра

Перед обговоренням текстів запропонуйте дітям розминку.

Бесіда:

– Що таке відкриття?

– Чи кожне відкриття починається з мрії? Наведіть приклади (літак – мрія літати як птах; телефон – мрія розмовляти на відстані).

Гра «Правда чи Вигадка» (Використовуємо застосунок: Kahoot! або

URL: https://wordwall.net/uk/resource)

Створіть тест на 5 запитань про відомі винаходи.

Наприклад:

III. Робота з літературними творами (Рекомендований список)

1. Робота з творами (Читання та аналіз)

Для цього уроку можна обрати короткі оповідання про Томаса Едісона (лампочка) або Леонардо да Вінчі (мрія про політ).

Вправа «Шість капелюхів мислення» (спрощено для 3 класу):

- **Білий:** Які факти ми дізналися про винахідника?
- **Червоний:** Що він відчував, коли в нього не виходило?
- **Жовтий:** Чому цей винахід корисний для нас сьогодні?
- **Чорний:** Які труднощі були на шляху?

IV. Фізкультхвилинка

URL: https://www.youtube.com/watch?v=HlEmAiotc-w&list=RDHlEmAiotc-w&start_radio=1

V. Практичні вправи та завдання

1. Гра «Вгадай винахід за описом»

URL: https://wordwall.net/resource/99987415/

– «Цей предмет з’явився, бо люди втомилися писати пір’ям і вмочати його в чорнило...» *(Кулькова ручка).*

– «Його створили ті, хто мріяв бачити співрозмовника, знаходячись за тисячі кілометрів...» *(Відеозв’язок/Смартфон).*

2. Творча лабораторія: «Я – майбутній винахідник»

Завдання «Малюнок-схема»

Діти мають придумати «апарат для здійснення мрій» або пристрій, який би допоміг їм у навчанні (наприклад, рюкзак, що сам літає).

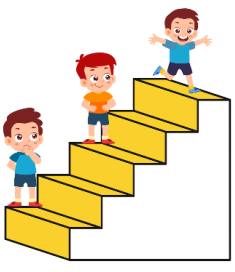
Цифровий варіант: Використати застосунок **Padlet**. Учні завантажують фото своїх малюнків на спільну онлайн-дошку, щоб кожен міг залишити «лайк» або коментар.

VI. Закріплення знань

Складання «Формули успіху» Разом з учнями вивести формулу на дошці: **Мрія + Праця + Терпіння = Відкриття.**

VII. Підсумок уроку

Рефлексія «Сходинки до відкриття» У учнів є фігурки чоловічків, або сердечки. Вони ставлять їх на сходинку:

- *Нижня:* Я поки тільки мрію.
- *Середня:* Я вчуся, щоб здійснити мрію.
- *Верхня:* Я вірю, що можу зробити відкриття!

Домашнє завдання: Прочитати розповідь про будь-якого українського винахідника (наприклад, Ігоря Сікорського) або намалювати ілюстрацію до своєї майбутньої мрії-відкриття.

Список використаних джерел:

1. Гра «Вгадай винахід за описом»: інтерактивна вправа [Електронний ресурс]. Wordwall: онлайн-платформа. URL: https://wordwall.net/resource/99987415/
2. Гра «Правда чи вигадка»: інтерактивна вправа [Електронний ресурс]. Wordwall: онлайн-платформа. URL: https://wordwall.net/uk/resource
3. Ребуси : генератор ребусів [Електронний ресурс]. Rebus1. URL: http://rebus1.com/ua/index.php?item=rebus_generator
4. Фізкультхвилинка [Відеозапис]. YouTube: відеохостинг. URL: https://www.youtube.com/watch?v=MV5OQLhCfkg
5. Фізкультхвилинка [Відеозапис]. YouTube: відеохостинг. URL: https://www.youtube.com/watch?v=HlEmAiotc-w&list=RDHlEmAiotc-w&start_radio=1

Мицак О. М.

Конспект онлайн-уроку позакласного читання, 4 клас

Тема: Добре роби, добре й тобі буде

Мета уроку:

Навчальна: розширити знання учнів про поняття «добро», «чуйність», «милосердя»; вчити аналізувати прозові твори, визначати їх головну думку та характеризувати вчинки героїв.

Розвивальна: розвивати навички читання з розумінням сюжету, критичне мислення, вміння висловлювати власні враження.

Виховна: виховувати бажання творити добро та бути відповідальним за свої вчинки.

Очікувані результати:

Учень/учениця:

- Читає прозовий текст з розумінням змісту.
- Визначає тему й головну думку твору.
- Переказує події за планом.
- Добирає слова для характеристики героїв.
- Висловлює власні враження від прочитаного.

Формат: онлайн-платформа: Google Meet / Zoom

Інструменти: чат, демонстрація екрана, Wordwall, Padlet, опитування Meet/Zoom

Хід уроку

І. Організаційний момент (Вступне слово вчителя)

Учитель: «Вітаю всіх на нашому онлайн-уроці! Сьогодні ми поговоримо про те, що робить людину людиною – про доброту.

Подивіться на екран: нехай ваші посмішки стануть сонечками, які зігріють наше заняття. Пам’ятайте про правила «віртуального класу»: мікрофони вимикаємо, коли слухаємо, і вмикаємо лише для відповіді або за знаком «піднята рука»».

II. Мотивація та актуалізація знань

Методичний прийом: Використання ігрового елемента для активізації логічного мислення та підведення до теми уроку.

Інтерактивна вправа: «Збери скарби народної мудрості»

Платформа: Wordwall. **Покликання для учнів:**

URL: https://wordwall.net/uk/resource/111969792

Мета вправи: Відновити цілісність прислів’їв про доброту, налаштувати на сприйняття теми через фольклор.

Слово вчителя: «Діти, народна мудрість каже, що добро – це мова, яку можуть чути глухі й бачити сліпі. Але щоб відкрити головний секрет нашого сьогоднішнього твору, нам потрібно зібрати розсипані перлини народних думок.

Зараз я надішлю в чат нашої конференції покликання. Перейдіть за ним. Перед вами з’являться картки: на одних – початок прислів’я, на інших – його завершення. Ваше завдання – з’єднати їх у пари.

Наприклад: *«Хто людям добра бажає…»* – шукаємо продовження – *«…той і собі має»*.

(Учитель може запустити демонстрацію екрана, щоб показати процес виконання першої пари, або дати учням 2 хвилини на самостійне виконання).

Запитання після виконання:

– Яке прислів’я серед усіх було найдовшим?

– Яке з них точнісінько повторює назву нашого уроку? Так, правильно: **«Добре роби, добре й тобі буде»**. Як ви розумієте ці слова? Чи траплялося у вашому житті так, що зроблена вами добра справа поверталася до вас радістю?»

III. Робота з текстом (читання та аналіз)

1. Читання з розумінням сюжету

Учитель: «Друзі, зараз ми познайомимося з історією, яку написав Василь Сухомлинський. Вона називається «Добре слово». Я вмикаю демонстрацію екрана. Прошу вас читати текст мовчки, але дуже уважно – «очима та серцем». Спробуйте не просто стежити за словами, а уявити собі маленьку Олю, її родичів та ту атмосферу, яка панувала в їхньому домі.

(Учні читають текст протягом 3-4 хвилин)

Тепер, коли ми перегорнули останню сторінку цієї історії, давайте поділимося першими думками:

– Про що розповідається у цьому творі? Що саме трапилося з Олею?

– Хто є головними героями? Хто з них з’явився на початку, а хто – наприкінці?

– Яка подія стала центром сюжету, тобто тим переломним моментом, після якого все змінилося?»

2. Вправа «Кольорові емоції» (дослідницьке читання)

Мета: розвиток навичок читання з розумінням емоційного підтексту.

Учитель: «Друзі, зараз ми станемо «емоційними детективами». Під час повторного читання зверніть увагу, як змінюється настрій у домі Олі.

– Знайдіть і зачитайте речення, які описують стан дівчинки на початку (коли вона була «байдужою до всього»). Яким кольором ви б зафарбували цей уривок?

– А тепер знайдіть слова, що передають її стан після розмови з прабабусею. Який колір підберемо тут? Чому?»

3. Характеристика героїв

Учитель: «Кожен із нас побачив героїв по-своєму. Але найцікавіше те, що ми бачимо не лише їхню зовнішність, а й те, що у них всередині. Найстарша родичка в оповіданні принесла Олі те, чого не змогли купити за гроші чи принести в кошику з їжею.

Давайте зараз відкриємо нашу інтерактивну дошку **Padlet** (покликання я вже дублюю в чат). Оберіть стікер будь-якого кольору та напишіть на ньому лише одне слово-прикметник, яке найкраще описує серце прабабусі Надії. Яким воно було? Наприклад: *щире, турботливе, велике*.

А тепер поруч додайте стікер іншого кольору про саму Олю – якою вона стала, коли почула те саме «добре слово»? *(Очікувані відповіді: зцілена, вдячна, щаслива)*. Подивіться, яка кольорова хмара слів у нас вийшла! Це і є портрет доброти».

Характеристика героїв твору: **інтерактивна дошка Padlet**: онлайн-сервіс. URL: https://padlet.com/annamytsak890/padlet-bboafuzes6gw7hn0.

4. Прийом «Інтерв'ю з персонажем»

Мета: характеристика героїв та висловлення власних вражень.

Учитель: «Уявіть, що ми – журналісти, які завітали до Олі в гості після її одужання.

– Які запитання ви б поставили дівчинці про те, що вона відчула, коли почула «добре слово»?

(Один із учнів або Учитель бере на себе роль Олі та відповідає на запитання класу).

5. Фізхвилинка (Відеопауза)

Учитель: «Час розім'ятися! Вмикаємо камери та повторюємо рухи разом із героями відео».

Покликання: Фізхвилинка "Україно, ми твоя надія".

URL: https://www.youtube.com/watch?v=8HvWHkDLDqM

6. Робота за планом

Учитель: «Письменник вибудовує події так, щоб ми поступово зрозуміли головну думку. Але подивіться на екран – здається, вітерець переплутав пункти нашого плану! Допоможіть мені розставити їх у правильному порядку, щоб ми могли послідовно пригадати історію.

Переплутаний план на екрані:

1. Подарунки від родичів.
2. Оля одужала.
3. Тяжка хвороба дівчинки.
4. Візит прабабусі Надії.
5. Чого не вистачало Олі?

Завдання для учнів: «Хто вже бачить, який пункт має бути першим? Правильно, хвороба Олі. А що було далі? Відновіть ланцюжок у зошитах або просто цифрами в чаті: **(Правильна відповідь: 3, 1, 5, 4, 2)**.

А тепер, спробуємо коротко переказати частину за четвертим пунктом – про візит прабабусі. Що саме вона сказала Олі? Як ви думаєте, чому саме ці слова подіяли як ліки?»

7. Робота з ілюстративним планом «Живі картинки»

Мета: вдосконалення вміння переказувати події за планом, спираючись на текст.

Учитель: «Подивіться на наш відновлений план. Давайте до кожного пункту знайдемо в тексті одне речення, яке могло б стати підписом до картини.

Наприклад, до пункту «Візит прабабусі» – які саме слова ми підпишемо під малюнком? Зачитайте їх».

8. Творча трансформація «SMS-подяка»

Мета: розвиток творчої уяви та вміння оцінювати вчинки героїв.

Учитель: «Оля одужала, і її серце сповнилося вдячністю. Напишіть у наш чат коротке повідомлення від імені Олі для її прабабусі Надії. Які слова вдячності вона могла б їй надіслати зараз?»

IV. Закріплення та рефлексія

1. Вправа «Кошик вражень»:

Учитель: «Висловіть свою думку: чому кажуть, що добро завжди повертається? Які почуття у вас викликав цей твір? Які риси Олі або прабабусі Надії вам хотілося б перейняти?»

Вправа: Класифікація «Добро чи зло?»

Слово вчителя:

«Наш онлайн-урок добігає кінця, але подорож у світ доброти тільки починається. Ми сьогодні переконалися на прикладі Олі та її бабусі, що слово може лікувати. А чи вмієте ви розрізняти добро і зло у щоденних справах?

Платформа: Wordwall **Покликання:**

URL: https://wordwall.net/uk/resource/111968888

Зараз ми перевіримо, чи легко нам розпізнати добрі та недобрі вчинки. У чаті з’явилося покликання на вікторину. Перед вами будуть картки із зображенням або описом різних вчинків. Ваше завдання: швидко, як справжні супергерої, відсортувати їх. Добрі справи ми відправляємо у «Кошик Світла», а погані – у «Скриню темряви».

Будьте уважні: іноді вчинок здається дрібницею, але для когось він може стати тим самим «добрим словом», що рятує день. Починаємо!»

Заключне слово після вікторини:

«Я бачу, що ваші «Кошики Світла» переповнені! Це означає, що ви точно знаєте рецепт доброти. Пам'ятайте тему нашого уроку: **«Добре роби, добре й тобі буде»**. Не чекайте нагоди зробити щось грандіозне – почніть із доброго слова сьогодні ввечері для своїх рідних.

V. Підсумок уроку та домашнє завдання

Учитель: «Наш урок добігає кінця, але я вірю, що подорож у світ доброти для кожного з вас тільки починається. Сьогодні ми разом переконалися, що «добре слово» – це не просто звук, а справжня цілюща сила, яка здатна творити дива навіть тоді, коли безсилі дорогі ліки.

Дякую вам за щирість у відповідях, за ваші «кольорові емоції» та за активність на кожному етапі. Ви сьогодні були неймовірними! Ваші серця, як ті сонечка, про які ми говорили на початку, зробили нашу зустріч теплою та особливою.

Щоб ви могли продовжити роздуми над цією темою вдома, я пропоную вам обрати одне завдання на ваш смак:

1. **Для художників:** Намалюйте ілюстрацію до того епізоду твору, який вас найбільше вразив або розчулив. Спробуйте кольорами передати настрій героїв.
2. **Для мислителів:** Складіть і запишіть 3 короткі поради своєму другу або подрузі на тему: «Як зробити світ добрішим». Це можуть бути зовсім прості вчинки, які під силу кожному.

Пам'ятайте: велика ріка починається з маленького струмка, а велике диво – з вашої маленької доброї справи. Не чекайте нагоди, щоб стати героєм, просто подаруйте комусь усмішку або добре слово вже сьогодні.

Дякую за активну роботу! До зустрічі на наступному уроці!»

Список використаних джерел

1. Збери скарби народної мудрості: інтерактивна вправа [Електронний ресурс]. Wordwall: онлайн-платформа. URL: https://wordwall.net/uk/resource/111969792
2. Класифікація «Добро чи зло?»: інтерактивна вікторина [Електронний ресурс]. Wordwall: онлайн-платформа. URL: https://wordwall.net/uk/resource/111968888
3. Сухомлинський В. О. Добре слово. *Казки Школи Доброти*. Харків : ВД «Школа», 2016. С. 36–38.
4. Типові освітні програми для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти (під керівництвом Савченко О. Я.). Київ: Міністерство освіти і науки України, 2020. 235 с.
5. Україно, ми твоя надія : фізкультхвилинка [Відеозапис]. YouTube : відеохостинг. URL: https://www.youtube.com/watch?v=8HvWHkDLDqM
6. Характеристика героїв твору: інтерактивна дошка [Електронний ресурс]. Padlet: онлайн-сервіс. URL: https://padlet.com/annamytsak890/padlet-bboafuzes6gw7hn0

V. Читацькі проєкти та виховні заходи як простір практичного застосування читацької компетентності

Формування читацької компетентності не завершується на уроці літературного читання чи під час індивідуального читання книжки. Набуті читацькі вміння потребують простору для практичного застосування – у діяльності, де учні можуть використати прочитане для розв'язання проблеми, обговорення з іншими, створення власного продукту чи здійснення конкретної дії. Такі можливості створюють читацькі проєкти та виховні заходи. У них читання виходить за межі безпосередньої роботи з текстом і стає основою спільної, творчої та соціально значущої діяльності.

Проєктна та виховна діяльність дає змогу органічно поєднувати читання з дослідженням, спілкуванням, творчістю, грою та практичною діяльністю. Текст у такому разі стає не завершальним об'єктом опрацювання, а відправною точкою для подальших читацьких дій. Учні звертаються до нього з різними завданнями, щоб знайти необхідну інформацію, підтвердити припущення, зрозуміти мотиви героя, дібрати аргументи, підготувати виступ, створити власний продукт або використати прочитане для розв'язання конкретної життєвої ситуації. Проєктна діяльність передбачає послідовний рух від читацького запитання чи проблеми до практичного результату. Узагальнено цю логіку можна представити так: *проблема → планування → читання й пошук інформації → опрацювання матеріалу → створення продукту → презентація → рефлексія.* Така послідовність допомагає побачити, як читацька компетентність переходить від розуміння та осмислення тексту до самостійної діяльності, співпраці й створення результату, що має для учнів особисте або практичне значення.

Однією з педагогічних можливостей проєктної діяльності є повторне й цілеспрямоване звернення до тексту. Потреба створити продукт, підготувати повідомлення, аргументувати власну думку чи знайти рішення спонукає учнів перечитувати окремі фрагменти, шукати необхідні відомості, зіставляти інформацію, звертати увагу на деталі та робити висновки. У такий спосіб читання стає не одноразовою дією, а інструментом розв'язання пізнавального або практичного завдання.

Окремим складником такої діяльності є спільна робота учнів. Проєкт дає змогу організувати взаємодію в парах і групах, розподілити ролі відповідно до інтересів та можливостей дітей, створити умови для взаємодопомоги й відповідальності за спільний результат. Різні учасники можуть працювати з текстом та інформацією, створювати ілюстрації, готувати виступ, складати історії, оформлювати продукт або презентувати результати. У такій взаємодії читацька компетентність набуває соціального виміру: учні вчаться не лише розуміти текст, а й пояснювати власне бачення, слухати інших, домовлятися, ставити запитання та спільно знаходити рішення.

Окремим ресурсом проєктної діяльності є різноманітність способів представлення результату читання. Прочитане може втілюватися в лепбуці, мінікнижці, буктрейлері, аудіозаписі, ілюстрації, театралізованій сценці, колективній виставі, макеті, презентації чи іншому творчому продукті. Вибір форми залежить від змісту тексту, мети діяльності та віку учнів. Створення власного продукту спонукає школярів до інтерпретації прочитаного: щоб передати його зміст або власне розуміння іншим, необхідно визначити головне, побачити суттєві деталі, встановити зв'язки, зробити висновки та обрати відповідний спосіб їх представлення.

Проєктна та виховна діяльність також розширює способи взаємодії з текстом. Читацькі квести, літературні вікторини, дослідницькі завдання, дискусії, творчі випробування та інші активні форми можуть спонукати учнів прогнозувати, ставити запитання, знаходити текстові підтвердження, визначати головну думку, порівнювати різні погляди та аргументувати власну позицію. Такі формати допомагають зробити читання діяльнісним і пов'язати роботу з текстом із реальним спілкуванням.

Ще одна можливість полягає у виході від прочитаного до спостереження, дослідження навколишнього світу, практичної допомоги, творчої ініціативи чи соціально значущої справи. У такому разі інформація, ідеї або цінності, представлені в тексті, стають підґрунтям для конкретної дії. Учень не лише дізнається про певну проблему, а й може спостерігати її прояви, обговорювати можливі рішення, планувати власні дії та осмислювати їх результати. Такий зв'язок із життям допомагає усвідомити практичну цінність читання як способу пізнання світу та прийняття відповідальних рішень.

Читацька рекомендація та презентація книжки іншим також можуть бути частиною проєктної або виховної діяльності. Коли школяр радить книжку однокласникам, створює буктрейлер або презентує її потенційному читачеві, він учиться визначати головне, добирати переконливі аргументи, враховувати інтереси співрозмовника та стисло передавати власне читацьке враження. Запропоновані завдання допомагають переходити від простого переказу змісту до усвідомленого читацького висловлювання та аргументованої рекомендації.

Завершальним етапом проєктної та виховної діяльності є рефлексія. Вона дає змогу осмислити не лише результат спільної діяльності, а й сам процес: який продукт отримали, які нові знання та відкриття здобули, які рішення виявилися продуктивними, що змінилося у ставленні до героя, книжки чи порушеної проблеми, що хотілося б продовжити. В умовах онлайн-навчання рефлексію можна організовувати за допомогою коротких усних висловлювань, незакінчених речень, емодзі-реакцій, цифрових дошок, опитувань чи інших доступних форм зворотного зв'язку.

Отже, читацький проєкт або виховний захід створює умови для переходу від читання як навчальної діяльності до читання як основи власної дії. Якщо урок літературного читання формує способи взаємодії з текстом, а позакласне читання розширює можливості для самостійного вибору та читацького спілкування, то проєктна й виховна діяльність дає змогу використати набуті вміння для дослідження, співпраці, творчості та практичної справи. У такому поєднанні читання, мислення, спілкування і дії читацька компетентність набуває практичного та особистісного змісту.

Практичне продовження окреслених підходів представлено в розробках педагогів творчої групи, які демонструють різні способи організації читацьких проєктів і виховних заходів в умовах онлайн-навчання. Вони дають змогу побачити, як теоретичні положення реалізуються в конкретних освітніх ситуаціях – від постановки проблеми й роботи з текстом до спільної діяльності, створення продукту та рефлексії.

Калашникова В. С.

Конспект онлайн-свята «Прощавай, Букварику!»

Освітня галузь: мовно-літературна

Клас: 1

Форма проведення: онлайн (Zoom / Google Meet)

Мета:

Навчальна: узагальнити й перевірити рівень сформованості читацької компетентності учнів; удосконалювати навички свідомого, правильного та виразного читання; розвивати вміння аналізувати прочитане, встановлювати логічні зв’язки, працювати з текстом.

Розвивальна: розвивати критичне мислення, мовлення, пам’ять та увагу; формувати вміння висловлювати власні думки, аргументувати відповіді; сприяти розвитку емоційного інтелекту та комунікативних умінь.

Виховна: виховувати любов до читання та українського слова; формувати ціннісне ставлення до книги як джерела знань; розвивати відповідальність, доброзичливість, уміння працювати в команді.

Компетентності, що розвиваються:

- спілкування державною мовою;
- уміння вчитися впродовж життя;
- ініціативність та підприємливість;
- соціальна та громадянська компетентності;
- культурна обізнаність та самовираження.

Обладнання:

інтерактивна презентація; платформи Wordwall;
віртуальні картки, ілюстрації; емодзі-реакції, чат.

Очікувані результати:

Учні:

- читають і розуміють зміст тексту;
- аналізують текст і роблять висновки;
- ставлять запитання до прочитаного;
- мають сформовану внутрішню мотивацію до читання.

Хід заходу

1. Емоційний вступ «Налаштування на читання» (3 хв)

Учитель:

– Сьогодні ми не просто прощаємось із Букварем, ми святкуємо вашу перемогу – ви стали читачами!

(Учні обирають у чаті емодзі, що відповідає їх настрою, та коротко пояснюють свій вибір.)

2. Мовна розминка «Літери – друзі читача» (5 хв)

Завдання:

Назвати літеру → звук → визначити, де звук стоїть у слові (на початку / середині / кінці).

Дібрати 2 слова на літеру: одне – назва предмета, інше – дія.

Приклад:

Літера Б → буквар (предмет), бігти (дія).

https://wordwall.net/uk/resource/59235566

3. Інтерактивна зустріч з Букваріком (3 хв)

Букварик:

– Я навчив вас читати, а тепер хочу дізнатися: чи вмієте ви думати як читачі?

4. Читацький квест «Мислю – читаю – розумію» (15 хв)

Завдання 1. «Прочитай і передбач»

Учні читають заголовок тексту.

Висловлюють припущення:

- про що буде текст;
- хто може бути головним героєм.

Завдання 2. «Читаємо з олівцем у голові»

Після читання:

- визначити головну думку;
- знайти речення, яке це підтверджує.

Завдання 3. «Питання від читача»

Учні самі формулюють 1 запитання до тексту:

5. Мовно-логічна гра «Слово – речення – текст» (7 хв)
Завдання: Відгадай слова закодовані в малюнку

З поданих слів скласти речення.
З цих речень створити мінітекст.
Дати назву тексту.

6. Творче завдання «Я – читач» (5 хв)
Учні: усно або в чаті завершують фразу: Книга для мене – це …

7. Клятва свідомого читача (2 хв)
Обіцяю читати вдумливо,
Думати, запитувати, мріяти,
Берегти рідне слово
І зростати справжнім читачем України!

8. Рефлексія та підсумок (5 хв)

Онлайн-рефлексія «Мій читацький настрій»

Інструкція для учнів (озвучує Учитель):

Обери відповідь або продовж фразу. Можеш сказати вголос або написати в чаті.

1. Продовж фразу

Книга для мене – це …

(друг / цікаво / знання / казка / радість /)

2. Обери смайлик, який показує твій настрій

😊 – мені було цікаво

😐 – було трохи складно

🤔 – я ще вчуся

☆ – я пишаюся собою

3. Незакінчені речення (на вибір)

Сьогодні я навчився / навчилася …

Найцікавішим для мене було …

Я зрозумів / зрозуміла, що читати – це …

4. Самооцінка «Світлофор» (використовуємо цеглинки LEGO)

🟢 Я все зрозумів(ла)

🟡 Було трохи складно

🔴 Потрібна допомога

5. Одне слово про урок

Напиши або скажи одне слово, яке залишилось у серці

(радість, книга, цікаво, читач, Буквар…)

Недибалюк О. І.

STEM-проєкт «Крила дружби взимку», 2 клас

Формат: онлайн (Zoom)
Акцент: літературне читання та творчість
Загальна тривалість: 2–3 онлайн-уроки по 30 хвилин

Мета проєкту:

Формувати в учнів інтерес до літературного читання через ознайомлення з творами про зиму та птахів; розвивати навички усвідомленого читання, аналізу та інтерпретації текстів, уміння висловлювати власні думки за змістом прочитаного. Сприяти розвитку творчої уяви, мовлення та емоційного інтелекту через створення власних висловлювань (розповідей, віршів, аудіо). Виховувати дбайливе ставлення до природи, бажання допомагати птахам узимку, поєднуючи літературний досвід із практичною діяльністю.

Очікувані результати:

Учні читають і розуміють тексти про птахів узимку, визначають основну думку, переказують зміст, висловлюють власне ставлення, створюють творчі роботи (малюнки, розповіді, аудіо), пояснюють способи допомоги птахам і працюють у групі.

Обладнання:

Комп'ютер / планшет, інтернет, Zoom; презентація , Padlet; відео, інтерактивні вправи (Wordwall, LearningApps), електронні книги; ілюстрації, картки; матеріали для творчості (папір, олівці, клей); підручні матеріали для годівничок; чат і сесійні зали для роботи; шаблони дипломів.

Хід проєкту

1. Постановка проблеми: Учитель демонструє ілюстрації зимових птахів або короткий відеофрагмент.

URL: https://youtu.be/9GBYGtQFCgs

Пропонує дітям уважно розглянути побачене й поміркувати:

- Що змінилося в житті птахів із приходом зими? Чого їм може бракувати?

Діти висловлюють припущення, діляться власними спостереженнями, називають труднощі, з якими можуть стикатися птахи взимку.

Учитель підводить дітей до проблемної ситуації:

Узимку птахам стає складніше знаходити їжу. Чи можемо ми з'ясувати, яка допомога їм потрібна, і зробити щось корисне для зимуючих птахів?

Для пошуку відповідей діти звертаються до різних джерел, зокрема до художніх і пізнавальних творів про птахів та зиму.

Проблемне питання проєкту:

Як ми можемо допомогти зимуючим птахам пережити зиму, використовуючи знання, які здобудемо з книжок, власних спостережень і досліджень?

2. Планування

Діяльність дітей

Після обговорення проблеми учні разом створюють **«Карту ідей»**.

Учитель записує дитячі припущення та запитання.

Що нам потрібно з'ясувати?

- Які труднощі переживають птахи взимку?
- Яка їжа їм потрібна?
- Чим можна, а чим не можна годувати зимуючих птахів?
- Де птахи можуть знайти їжу та прихисток?
- Як люди можуть їм допомогти?

«Книжкові сліди»

Діти визначають, де шукатимуть відповіді на свої запитання: у книжках, казках, віршах, пізнавальних текстах, відео, власних спостереженнях.

Кожна група обирає одне запитання для дослідження.

Обираємо. Після пошуку інформації учні визначають, як представлять результати:

- малюнок або серію ілюстрацій;
- коротку розповідь;
- пам'ятку «Чим годувати птахів узимку»;
- аудіозапис;
- коротке відео;
- годівничку або її модель;
- складання пам'ятки «Чим годувати птахів взимку»

«Команда допомоги птахам»

Для спільної роботи діти обирають ролі відповідно до власних інтересів і можливостей:

- читачі-дослідники – шукають потрібну інформацію в текстах;
- спостерігачі – фіксують власні спостереження;

- художники – створюють ілюстрації;
- оповідачі – готують короткі розповіді;
- медіатворці – створюють аудіо або відео;
- майстри – продумують модель або виготовлення годівнички.

3. Пошук інформації

Літературне дослідження «Що розповідають нам книжки?»

Учні працюють із віршами, оповіданнями, казками та пізнавальними текстами про зимуючих птахів. Кожна група отримує читацьке запитання, на яке потрібно знайти відповідь у тексті:

- Як змінюється життя птахів узимку?
- Що допомагає птахам пережити холод?
- Яку їжу вони шукають?
- Які небезпеки можуть на них чекати?
- Як люди можуть допомогти птахам?

Під час читання діти шукають «сліди відповіді» у тексті: цікаві факти, слова й вислови, описи птахів, відомості про їхню поведінку.

Знайдену інформацію можна позначати умовними символами:

📖 прочитав у книжці

🔎 дізнався нове

🐦 стосується птахів

❄️ стосується зими

💚 можемо допомогти

Після читання учні обмінюються знахідками. Кожен може завершити одне речення:

«Я дізнався / дізналася, що…»

«Мене здивувало, що…»

«Тепер я розумію, чому…»

«Я хочу перевірити, чи…»

Мінідослідження «Пташина підказка»

Учні отримують завдання знайти в прочитаних текстах або додаткових джерелах один факт, який допоможе відповісти на головне запитання проєкту.

Наприклад:Чим ми можемо допомогти зимуючим птахам?

Один учень з групи знаходить інформацію, коротко її переказує або записує одним реченням, а потім пояснює:

«Це важливо для нашого проєкту, тому що…»

Челендж «Добрі крила»

Тривалість – 3 дні

Мета: поєднати читацьке дослідження, спостереження та реальну допомогу зимуючим птахам.

День 1. «Знайди пташину підказку»

Прочитати короткий твір про птахів або зиму.

Знайти в ньому одну підказку про життя птахів і розповісти:

«Я дізнався / дізналася, що…»

День 2. «Пташине спостереження»

Поспостерігати за птахами біля дому, у дворі, парку або з вікна.

Спробувати помітити:

- якого птаха вдалося побачити;
- де він шукав їжу;
- як поводився;
- що привернуло увагу.

Якщо визначити птаха складно, можна сфотографувати його або намалювати, а потім разом пошукати відповідь.

День 3. «Крок назустріч»

Зробити одну добру справу для птахів разом із дорослими:

- насипати відповідний корм у годівничку;
- перевірити, чи є в ній корм;
- допомогти виготовити просту годівничку;
- подбати про чистоту місця, де птахи харчуються.

Після цього школярі діляться результатом:

«Я зробив / зробила…»

«Я помітив / помітила…»

«Тепер я знаю…»

Фото, малюнок або короткий аудіозапис можна додати до «Спільної карти допомоги птахам» класу.

4. Продукт. Мета створення продукту: поєднати читацький досвід із дослідженням реальної життєвої проблеми, дати учням можливість представити результати власної діяльності та продемонструвати, як прочитане може стати основою для практичної дії й турботи про навколишній світ.

Підсумкові результати проєкту

Залежно від обраного напряму роботи учні створюють:

- **модель або малюнок годівнички** – у паперовому чи цифровому форматі;
- **пам’ятку «Як допомогти зимуючим птахам»**;

- **мінікнижку або презентацію** з власними ілюстраціями, віршами, короткими розповідями чи пізнавальними відомостями про птахів;
- **буктрейлер** за прочитаною книжкою або твором;
- **аудіозапис читання** – індивідуальний або груповий;
- **«Стенд допомоги птахам»** на онлайн-дошці Padlet, де діти розміщують свої спостереження, фотографії, малюнки та короткі повідомлення.

Учитель:

– Діти, наша добра справа починається з маленької ідеї. Щоб дізнатися більше про зимове життя птахів, зрозуміти, як ми можемо їм допомогти, і знайти цікаві способи розповісти про нашу турботу, я підготувала для вас кілька матеріалів.

– Тут на вас чекають казки, оповідання, цікава гра, ідея для виготовлення годівнички та навіть можливість створити власний буктрейлер. Ви можете обрати те, що вам найбільше сподобається.

– Хтось захоче прочитати історію про маленького Горобчика Чика, хтось перевірить свої знання в інтерактивній грі, а хтось захоче власноруч створити годівничку для птахів.

– Читаючи, граючи, майструючи та створюючи власні історії, подумайте: що ми можемо зробити, щоб узимку жоден птах не залишився без нашої допомоги?

– Пам’ятайте: велика турбота часто починається з маленького доброго вчинку. Можливо, саме ваша ідея стане для когось справжнім «крилом дружби».

Цифрові ресурси для роботи над проєктом:

1. Горобчик Чик і мудра ворона Клара: казка. Gemini. URL: https://gemini.google.com/share/d661ef3de51d
2. Допомагаємо птахам взимку: інтерактивна гра. Padlet Arcade. URL: https://arcade.padlet.com/game/6wK7l5RgrJ
3. Зимова турбота: казка. Heyzine. URL: https://heyzine.com/flip-book/ab0acf9a35.html
4. Картонні дива. Годівничка для пташок : практична робота. Виготовлення годівнички із вторинних матеріалів : презентація. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/library/prezentacia-kartonni-diva-godivnicka-dla-ptasok-prakticna-robota-vigotovlenna-godivnicki-iz-vtorinnih-materialivtehnologii-109627.html
5. Крилаті друзі 2-А класу: оповідання. Gemini. URL: https://gemini.google.com/gem/storybook/8c387f315d905ff7
6. Шаблон для створення буктрейлера. Canva. URL: https://canva.link/2z4cj28nunfmkq1

5.Презентація

Кожна група представляє результат своєї роботи та коротко пояснює, як він пов’язаний із проблемою проєкту.

Учні можуть:

- продемонструвати малюнок, модель або годівничку;
- представити мінікнижку, презентацію чи буктрейлер;
- прочитати обраний вірш або уривок із твору;
- розповісти про цікаву інформацію, знайдену під час читання;
- поділитися результатами власних спостережень;
- пояснити, яку допомогу птахам вони пропонують і чому.

Читацька складова презентації

Під час представлення діти звертаються до прочитаних творів: називають книжку чи твір, за яким працювали, визначають важливу для проєкту інформацію, пояснюють, що нового дізналися, діляться враженнями від прочитаного.

Для взаємодії після кожної презентації можна запропонувати одне коротке запитання: «Яку пташину підказку ви сьогодні відкрили?» або «Що з розповіді однокласників допоможе нам краще турбуватися про птахів?»

У чаті учні можуть залишити коротку реакцію, слово-підказку або емодзі, яке передає їхнє враження від представленої роботи.

6. Підведення підсумків

Підсумкова бесіда допомагає учням осмислити результати проєкту, пов’язати здобуті з книжок знання з власними спостереженнями та практичними діями.

Запитання для обговорення:

- Що нового ми дізналися про зимуючих птахів?
- Яку інформацію з книжок або інших текстів ми використали під час роботи над проєктом?
- Яке відкриття чи спостереження запам’яталося найбільше?
- Як змінилося наше розуміння того, якої допомоги потребують птахи взимку?
- Яку добру справу для птахів ми можемо продовжити робити після завершення проєкту?

Онлайн-рефлексія «Пташина підказка для майбутнього». Кожен школяр завершує одне з речень:

- «Під час проєкту я дізнався/дізналася…»
- «Мене здивувало…»
- «Тепер я розумію…»
- «Я хочу продовжити…»

Для короткого зворотного зв’язку можна використати емодзі, реакції в чаті, усні висловлювання або цифрову дошку. За бажанням учні обирають один символ, який найкраще передає їхній досвід: 📖 «дізнався», 🔎 «дослідив», 🦜 «спостерігав», 💚 «допоміг».

Для урізноманітнення підсумкової бесіди можна використати **«Кубик Блума»** як спосіб вибору рефлексивного запитання. Учні по черзі отримують запитання та коротко відповідають на нього, спираючись на досвід роботи над проєктом.

URL: 🎲 Кубик Блума – Інтерактивна освітня гра онлайн | Claude

Нагородження – вручити дітям диплом: **«Юний друг птахів»**

Додатково:

- Можна зробити **онлайн-галерею робіт** на Padlet: публікувати малюнки, фото годівничок, аудіо читання віршів.
- Презентації або аудіо можуть стати **частиною відео «Крила дружби взимку»**, яке покажуть батькам та іншим учням.

Додаткові ресурси для продовження роботи над проєктом

Для продовження читацької, пізнавальної та ігрової діяльності після завершення основних етапів проєкту можна використати додаткові цифрові ресурси.

Ігри про птахів допоможуть закріпити й перевірити в ігровій формі знання, здобуті під час читання, спостережень і дослідження. Їх можна запропонувати як коротке підсумкове завдання, індивідуальну роботу або продовження проєкту.

URL:

https://learningapps.org/32587928
https://learningapps.org/35111247
https://learningapps.org/19137461

Книги та добірки творів про зиму і птахів розширюють читацький досвід учнів і дають можливість продовжити звернення до художніх та пізнавальних текстів. Їх можна використовувати для самостійного вибору книжки, додаткового читання, пошуку нової інформації, обговорення прочитаного або організації наступних читацьких завдань.

Книжки та твори для додаткового читання
про зиму, природу і птахів

1. Альбом-посібник «Дітям про зимуючих птахів» [Електронний ресурс]. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/library/albom-posibnik-ditam-pro-zimuucih-ptahiv-315829.html
2. Білі черевички у зими [Електронний ресурс]. Казка.укр. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/bili-cherevychky-u-zymy.html
3. Збірник творів для читання «Птахи» [Електронний ресурс]. Всеосвіта. URL: https://vseosvita.ua/library/zbirnik-tvoriv-dla-citanna-ptahi-238033.html
4. Курячий шах / І. Нехода [Електронний ресурс]. Казка.укр. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/kurjachij_shah.html
5. Маленька хатинка під снігом [Електронний ресурс]. Казка.укр. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/malenka-hatynka-pid-snigom.html
6. Пані Метелиця / брати Грімм [Електронний ресурс]. Казка.укр. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/pani_metelitsja.html
7. Панська ялинка / О. Вишня [Електронний ресурс]. Казка.укр. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/panska-jalynka.html
8. Ялинка / В. Сутєєв [Електронний ресурс]. Казка.укр. URL: https://xn--80aaukc.xn--j1amh/suteev_stelmah.html

Гусєва С. В.

Проєкт з літературного читання, 3 клас «Скарбниця мудрості. Світ української народної казки»

Вид проєкту: інформаційний, навчально-пізнавальний, творчий.
За кількістю учасників проєкту: груповий.
Учасники проєкту: учні 3 класу.
Тривалість проведення: проєкт середньостроковий.
Мета: поглибити знання про види казок (про тварин, побутові, чарівні), розвивати навички аналізу вчинків героїв; виховувати повагу до культурної спадщини, навчити бачити повчальний зміст, розвивати акторські та художні здібності, навчитися висловлювати свої думки, обмінюватися ідеями та працювати в команді; визначити ідеї для створення лепбуку «Українські казки».
Очікувані результати проєкту:
УМІТИ:
•**Аналізувати персонажів:** оцінювати вчинки героїв (правильно/неправильно) і пояснювати свій вибір.
•**Знаходити мудрість:** виділяти в тексті головну думку, прислів'я або пораду.
•**Переказувати та інтерпретувати:** виразно переказувати зміст, змінювати кінцівку або інсценувати уривок за ролями.
•**Творчо мислити:** створювати власні ілюстрації або складати невеликі казки за аналогією до народних.

•**Працювати в команді:** домовлятися з однокласниками під час підготовки спільної «Скарбнички мудрості» чи вистави.

РОЗУМІТИ:

•**Мораль казки:** що кожна казка має повчальний зміст («казка вчить, як на світі жити»).

•**Різницю між добром і злом:** як через дії героїв народ показує правильні та хибні вчинки.

•**Народну символіку:** розуміти, що персонажі казок можуть уособлювати певні риси характеру людей (Лисиця – хитрість, Вовк – жадібність тощо); визначати, які риси характеру втілено в образах казкових героїв.

•**Жанрові особливості:** розуміти різницю між народною та авторською казкою, а також бачити традиційну будову (зачин, основна частина, кінцівка).

•**Цінність традицій:** що казка – це скарбниця знань наших предків, яку важливо берегти.

Хід проєкту

I. Проблема

– Чому добро в казках завжди перемагає зло, і чи легко бути добрим насправді?» (Учні досліджують, які зусилля докладають герої, щоб перемогти зло. Чи достатньо просто бути , чи треба бути ще й сміливим, кмітливим та працьовитим?)

URL: https://wordart.com/create

II. Планування

1. Що знадобиться для проєкту (Чек-лист):

•Збірки українських народних казок.

•Ватмани, маркери, клей.

•Елементи костюмів (вушка, капелюхи, булава).

•Музичний супровід (народні мелодії).

2. Об’єднати клас у три команди («експедиції»):

1.**«Дослідники тварин»** (вивчають казки, де головні герої – звірі).

2. **«Шукачі магії»** (досліджують чарівні предмети та перетворення).

3. **«Шукачі справедливості»** (вивчають казки про бідних і багатих, про розум і дурість).

III. Пошук інформації

Етап 1: Дослідницький (Робота з текстом)

Діти мають прочитати по 2–3 казки за своїм напрямком.

Завдання: Заповнити «Паспорт казки» (Назва, Герої, Чарівні предмети, Чому вчить?).

Етап 2: Ігровий блок (Зразки завдань)

1. Вікторина «Хто це сказав?»

- «Я по засіку метений, я на яйцях спечений…» (**Колобок**)
- «Мій котику, мій братику! Несе мене лиска за крутії гори…» (**Півник**)
- «Приходь, Куме, до мене в гості, я тебе пригощу!» (**Лисичка**)
- «Ловись, рибко, мала і велика!» (**Вовк**)

2. Загадки про казкових героїв

- Він звірів усіх дурить, Хвостом слід свій замете, В лісі кращої нема, Руда, хитра… (**Лисиця**)
- Маленьке, сіреньке, Бігло, хвостиком зачепило, Яєчко й розбилося. (**Мишка**)
- З соломи зроблений, смолою засмолений, Кого за бочок схопить – не відпустить. (**Солом'яний бичок**)

3. Гра «Магічний кошик»

Покладіть у кошик предмети: *колосок, яєчко, рукавичка, булава, солома*. Діти мають назвати казку, в якій цей предмет відіграв головну роль.

Етап 3: Творчий (Створення продукту)

Завдання для груп:

Команда 1: Створити макет або колаж «Лісова галявина казок».

Команда 2: Інсценізація уривка казки (наприклад, «Котигорошко» або «Пан Коцький»).

Команда 3: Створення сучасної казки – «Якби Лисичка мала смартфон».

Етап 4: Захист проєкту (Свято казки)

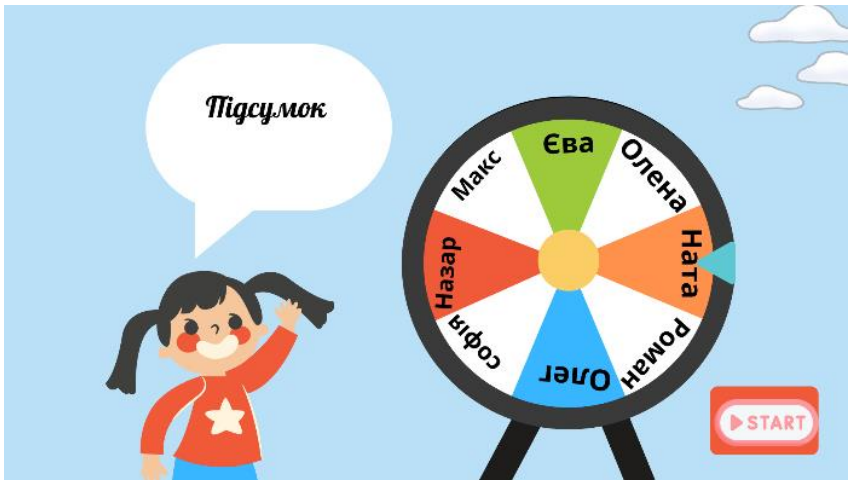
Хід заходу:

1. **Презентація назви та девізу команд.**
2. **Захист «Паспортів казок».**
3. **Виступ «Жива казка»:** кожна група показує свою театралізацію.
4. **Спільна вправа «Дерево мудрості»:**

Діти вирізають паперові яблучка, пишуть на них головну мораль своєї казки (наприклад: *«Дружба дорожча за золото»*, *«Правда завжди переможе»*) і клеять на намальоване дерево.

Етап 5: Підсумок та рефлексія

Вправа «Інтерв'ю у мікрофон» використати колесо фортуни:

- Яка казка здивувала тебе найбільше?
- Яким казковим героєм ти хотів би стати на один день?
- Навіщо люди складають казки

Мицак О. М.

Виховний онлайн-захід «Вчимося дружити з книгами», 4 клас

Мета:

- формувати в учнів інтерес до читання та усвідомлення значення книги в житті людини;
- розвивати читацькі навички, мовлення, критичне мислення та вміння самостійно обирати літературу, працювати з інформацією в цифровому середовищі;
- виховувати дбайливе ставлення до книги, любов до читання та потребу в постійному пізнанні нового.

Очікувані результати:

Учні:

- пояснюють значення читання для саморозвитку;
- презентують улюблену книгу та аргументують свій вибір;
- висловлюють власну думку й дотримуються правил спілкування під час онлайн-дискусії;
- порівнюють паперові та електронні книги, визначають їхні переваги й особливості.

Обладнання та цифрові інструменти: чат, демонстрація екрана, інтерактивна дошка, онлайн-платформа (Zoom/Google Meet).

Мультимедійна презентація: посилання: URL: https://docs.google.com/presentation/d/1m_6yLSpjxa_aA9EXCWu9RY8VdgTZvSnu/edit?usp=sharing&ouid=113752880162636303955&rtpof=true&sd=true

Перебіг заходу

1. Привітання та вправа-криголам «Книжкове емодзі»

(Інтерактив на платформі Zoom або у чаті)

Завдання: Попросіть дітей надіслати в чат емодзі, яке описує їхній настрій, коли вони відкривають нову книгу.

Учитель: Добрий день, мої дорогі четвертокласники! Я щиро рада бачити ваші усмішки на екранах моніторів. Сьогодні наш онлайн-клас перетворюється на особливий простір. Ми не просто учні, ми – дослідники, мандрівники та шукачі скарбів. А шукатимемо ми найцінніше, що створило людство – мудрість, захована в книгах.

Але перш ніж ми відкриємо першу сторінку нашої зустрічі, мені дуже цікаво дізнатися, з якими думками ви зазвичай підходите до книжкової полиці.

Вправа-криголам «Книжкове емодзі»

Учитель: Друзі, зараз я перевірю, наскільки активно працює наш чат. Уявіть, що перед вами лежить новенька книга. Вона ще пахне друкарською фарбою, її обкладинка гладенька, а сторінки ще ніхто не гортав.

Які почуття у вас виникають у цей момент? Оберіть одне з емодзі, яке я зараз виведу на екран (або надішлю в чат), і надішліть його мені у відповідь:

Надсилайте 📖 (відкриту книгу) – якщо ви справжній відчайдух і вже готові пірнати в нові пригоди, не чекаючи ні хвилини!

Надсилайте 🕵️ (детектива) – якщо ви любите загадки, хочете бути уважними до деталей і мрієте разом із автором розгадати головну таємницю сюжету.

Надсилайте 🤔 (мисляче обличчя) – якщо ви налаштовані серйозно, очікуєте від книги складних питань або навіть трохи хвилюєтеся, чи буде вона вам зрозумілою.

(Учитель робить паузу 10-15 секунд, поки діти надсилають смайлики)

Коментар вчителя до відповідей:

– Ого, бачу справжній «книжковий зорепад» у чаті!

– Марія, бачу твою книгу – ти сьогодні наш головний мандрівник!

– Микита, ти обрав детектива? Що ж, сьогодні нам знадобиться твоя спостережливість.

– У когось є смайлик 🤔? Це чудово, адже найкращі книги завжди змушують нас замислитися.

– Бачу, що ми всі різні, але нас об’єднує одне – цікавість. Тож, тримайте спинки рівно, налаштуйте звук і починаємо нашу мандрівку!

2. Вікторина «Літературний детектив»

Учитель: Молодці! Настрій ми налаштували, а тепер настав час застосувати ваші суперздібності спостережливості. Оголошую відкриття нашого детективного агентства «Книжкове око».

Зараз на екрані з’являтимуться «докази» – речі або факти, які ми знайшли на місці літературних подій. Ваше завдання – впізнати героя чи книгу за цими ознаками. Відповіді приймаю в чаті або за піднятою рукою (використовуйте функцію «підняти руку» в Zoom). Ви готові? Починаємо розслідування!

🕵️ Лот № 1: Таємничий пасажир потяга «Лондон – Гоґвортс»

Підказки на екрані: Чарівна паличка, круглі окуляри, шрам у формі блискавки.

Учитель: Подивіться на ці особливі прикмети. Цей герой знає, що таке справжня магія та міцна дружба. Хто першим назве ім’я цього хлопця, який вижив?

Правильна відповідь: Гаррі Поттер.

Коментар вчителя: Абсолютно вірно! Це Гаррі Поттер. Цікаво, чи є серед нас ті, хто вже прочитав усі сім частин його пригод? Поставте «+» у чаті, якщо ви теж чекаєте на листа з совою!

🕵️ Лот № 2: Хто гуде за вікном?

Підказки на екрані: Банка варення, пропелер на спині, життя на даху.

Учитель: Другий лот дуже солодкий і галасливий. Цей герой стверджує, що він – «найкращий у світі фахівець з будь-яких питань» і дуже любить пустувати. Хто це?

Правильна відповідь: Карлсон.

Коментар вчителя: Так, це Карлсон, який живе на даху! А ви знали, що його вигадала шведська письменниця Астрід Ліндгрен? Мабуть, кожен би хотів мати такого друга, у якого замість рюкзака – справжній мотор!

🕵️ Лот № 3: Неслухняний мандрівник з берегів великої річки

Підказки на екрані: Солом’яний капелюх, пригоди на річці Міссісіпі, паркан, який треба пофарбувати.

Учитель: І останній наш клієнт. Він справжній майстер вигадок, не дуже любить ходити до школи, але обожнює шукати скарби в печерах. Солом’яний капелюх – його незмінний аксесуар. Хто впізнав цього бешкетника?

Правильна відповідь: Том Сойєр.

Коментар вчителя: Браво! Це Том Сойєр, герой Марка Твена. Ви справжні профі-детективи! Жоден герой не зміг залишитися невпізнаним.

Учитель: Наше розслідування довело: ви не просто читаєте книги, ви запам’ятовуєте деталі. А це – головна риса розумного читача. Але чи знаєте ви, що книги можуть дати нам набагато більше, ніж просто розвагу? Давайте дізнаємося про це в наступній вправі.

3. Інтерактивна вправа «Хмара тегів: Навіщо нам читати?»

Учитель: Друзі, ми з вами переконалися, що ви чудово знаєте літературних героїв. Але давайте замислимося: а навіщо нам взагалі

витрачати час на читання? Адже можна подивитися мультфільм або пограти в гру.

Зараз ми з вами створимо нашу власну «Хмару знань». Я відкриваю доступ до інтерактивної дошки (або звертаю вашу увагу на чат).

Покликання для учнів:

URL: https://canva.link/d1d2io64pygqj03

Завдання: Напишіть лише одне слово – іменник, який дасть відповідь на питання: **«Що саме мені дає книга?»**.

Наприклад, для когось книга – це **знання**, для когось – неймовірна **фантазія**, а хтось знаходить у книгах нових віртуальних **друзів**.

(Учитель чекає, поки з'являються перші відповіді, і починає їх зачитувати)

Коментарі вчителя під час процесу:

О, бачу слово **«Подорожі»**. Дійсно, книга – це єдиний вид транспорту, якому не потрібен квиток чи пальне, щоб перенести нас на іншу планету чи в минуле.

– Хтось написав **«Словник»**. Дуже влучно! Чим більше ми читаємо, тим багатшою стає наша мова, і нам легше висловлювати свої думки.

– **«Відпочинок»** – чудова відповідь. Іноді так приємно загорнутися в плед і просто поринути в інший світ.

– **«Мудрість»**, **«Пригоди»**, **«Натхнення»**... Подивіться, яка різнобарвна хмара у нас виходить!

Підсумок вчителя: Погляньте на наш екран. Бачите, скільки всього корисного ми отримуємо від звичайної книжки? Книга збагачує наші знання, розвиває уяву, мовлення та допомагає краще розуміти світ. Вона – як суперфуд для нашого мозку. Але щоб наш мозок і тіло працювали злагоджено, нам потрібно трохи розім'ятися. Адже справжній читач має бути не тільки розумним, а й енергійним!

4. Фізкультхвилинка «Буквена зарядка»

Учитель: Друзі, наш мозок уже отримав порцію корисних знань, а тепер настав час подбати про наше тіло! Навіть найзатятішим читачам потрібна розминка. Прошу всіх підвестися зі своїх стільців, відійти на крок від екранів (головне – щоб я бачила ваші рухи, а ви – мої). Починаємо нашу спеціальну книжкову підзарядку!

1) Вправа «Гортаємо сторінки»

Слова вчителя: «Уявіть, що перед вами – величезна енциклопедія. Давайте відкриємо її на першій сторінці! Розводимо руки широко-широко в сторони – відкриваємо книгу, а тепер зводимо долоні разом – закриваємо. І так п'ять разів! Раз – відкрили світ знань, два – закрили... Молодці!»

(Діти виконують розведення рук 5 разів).

2) Вправа «Книга на верхній полиці»

Слова вчителя: «Ой, дивіться! Найцікавіша пригода захована на найвищій полиці в нашій бібліотеці. Давайте спробуємо її дістати.

Піднімаємо руки вгору, стаємо на носочки і тягнемося-тягнемося кінчиками пальців до самого неба! Ще вище! Фух, дістали!»

(Учні тягнуться вгору на носочках).

3) Вправа «Шукаємо назву на корінці»

Слова вчителя: «Книжок багато, а нам треба знайти ту саму. Давайте подивимося на назви на корінцях. Нахиляємо голову вправо – читаємо одну назву, нахиляємо вліво – читаємо іншу. Повільно, розминаємо шию. Вправо... вліво... Чудово!»

(Діти виконують нахили голови).

4) Вправа «Захопилися сюжетом»

Слова вчителя: «А тепер уявіть, що в книзі почалося щось неймовірно цікаве! Ви так зраділи, що не можете встояти на місці. Пострибали від радості! Стрибаємо як справжні герої пригод! Веселіше!»

(Діти виконують легкі стрибки на місці).

5) Вправа «Закрили книгу»

Слова вчителя: «Наше читання було чудовим, але час трохи відпочити. Міцно-міцно обіймаємо себе руками, ніби ми притискаємо до серця найулюбленішу книжку. Глибокий вдих – і видих. Ви великі молодці!»

(Діти обіймають себе за плечі).

Учитель: Супер! Набралися сил? Відчули приплив енергії? Тоді повертаємося до нашого віртуального столу, попереду ще багато цікавого!

5. Дискусійний блок «Сучасна книга: папір чи екран?»

Учитель: Друзі, ми з вами живемо в дивовижний час. Сьогодні книга може виглядати як звичний паперовий том, а може ховатися всередині маленького планшета чи смартфона. Як ви думаєте, чи може техніка повністю замінити папір? Зараз ми влаштуємо справжній «Книжковий батл»!

(Учитель розподіляє учнів на дві команди, ділить клас візуально або робить ***Breakout Rooms*** (Сесійні відеозали): 1-ша група – «Прихильники паперу», 2-га група – «Прихильники екранів»).

Завдання дляг груп:

Група № 1: «Команда паперової книги» 📖

Учитель: Ваше завдання – довести, що звичайна книга завжди буде кращою.

Підказки від вчителя: Згадайте про особливий аромат нових сторінок, про те, як приємно гортати папір пальцями. А що станеться, якщо вимкнуть світло чи розрядиться батарея? Паперова книга завжди поруч!

Група №2: «Команда електронної книги» 📱

Учитель: Ви захищаєте сучасні технології. Чому електронна книга – це зручно?

Підказки від вчителя: Подумайте про те, що в одному маленькому пристрої можна носити цілу бібліотеку. Хіба не круто мати під рукою тисячі творів? А ще там можна миттєво знайти потрібне слово або читати вночі завдяки підсвічуванню.

Хід дискусії: *(Учитель надає слово представникам кожної групи по черзі)*

Орієнтовні відповіді учнів:

Група 1: «У паперової книги не втомлюються очі так швидко», «Її можна подарувати з красивим підписом», «Вона не розіб'ється, якщо впаде».

Група 2: «Електронна книга береже дерева, бо не треба папір», «Можна змінити розмір шрифту, якщо погано бачиш», «Вона легка, зручно брати в подорож».

Заключне слово вчителя: Ваші аргументи просто неймовірні! Я бачу, що кожна сторона має рацію. Але знаєте, який головний секрет? Насправді паперова сторінка та рідкокристалічний екран – це лише «одяг» для книги.

Головне – не носій, а зміст. Неважливо, тримаєте ви в руках важкий том чи легкий планшет. Важливо те, які думки ви отримуєте, які пригоди переживаєте разом із героями та чому новому ви навчаєтесь. Дружба з книгою починається не з обкладинки, а з першого прочитаного слова, яке змусило вас усміхнутися або замислитися.

6. Вправа «Книжкові поради»

Учитель: Друзі, уявіть собі ситуацію: ви заходите у ліфт і бачите там свого друга чи подругу. У вас є лише 30 секунд, поки ліфт їде до потрібного поверху, щоб розповісти про свою улюблену книгу так захопливо, щоб ваш товариш одразу побіг її шукати в бібліотеці чи в інтернеті.

Цей метод називається **«Літературний ліфт»**. Ніяких довгих переказів! Тільки найцікавіше.

Інструкція для учнів від вчителя: Щоб ваша порада спрацювала, використовуйте таку формулу:

1. **Назва та автор** (Хто написав і як називається?).
2. **Головна інтрига** (Про що книга одним реченням? Наприклад: «Це історія про хлопчика, який дізнався, що він чарівник...»).
3. **Чому це варто прочитати?** (Що там найкрутіше? Гумор, небезпека, повчальні моменти?).

Учитель: Хто хоче спробувати першим? На старт, увага... ваш «ліфт» поїхав!

(Учитель вислуховує 3-5 учнів, залежно від часу. Важливо підбадьорювати дітей та коротко коментувати кожну пораду).

Коментарі вчителя під час виступів:

– Вау, Олександре, після твого опису я й сама захотіла перечитати «Всеволода Нестайка»!

– Маріє, ти так професійно тримала інтригу, що ми тепер точно не заснемо, поки не дізнаємося фінал цієї історії.

– Дуже влучно! Коротко і по суті – справжній майстер книжкових порад.

Учитель: Діти, на жаль, наш «ліфт» не може вмістити всіх одразу, але я маю до вас пропозицію. Всі, хто не встиг виступити голосом, напишіть назву своєї улюбленої книги та одне речення-рекомендацію в нашому чаті. Нехай це буде наш спільний «Список обов'язкового читання на канікули»!

7. Рефлексія.

Учитель: Наша зустріч добігає кінця. Сьогодні ми переконалися, що книга – це не просто предмет, а справжній друг, який завжди поруч.

Завершимо наше заняття фразою: **«Сьогодні я зрозумів/ла, що дружити з книгою – це...»**. Прошу вас продовжити цю думку вголос або у чаті.

(Після відповідей дітей)

Учитель: Дякую вам за активність, за ваші щирі емоції та круті поради. Читайте, мрійте та пам'ятайте: людина, яка читає, проживає тисячу життів! До зустрічі на наступних уроках!

Список використаних джерел та інструментів:

1. Антонова О. Є. Стимулювання інтересу до читання в учнів початкової школи. *Початкове навчання та виховання*. 2023. № 10–12.
2. «Хмара знань»: інтерактивна дошка. URL: https://canva.link/d1d2io64pygqj03
3. Чуб Н. В. Азбука ввічливості. Харків: Основа, 2021.

ВИСНОВКИ

Матеріали, представлені у збірнику **«Стратегії та практики формування читацької компетентності учнів початкової школи в онлайн-навчанні»**, переконливо засвідчують: читацька компетентність молодших школярів не формується в межах окремого уроку, методики чи виду діяльності. Вона розвивається поступово, у щоденній, різноманітній і послідовній взаємодії учнів зі словом, текстом і книжкою. Цілісність цього процесу відображено у структурі збірника, що поєднує різні форми організації читацької діяльності.

Ранкова зустріч створює основу для читацької взаємодії. У короткому, доброзичливому й безпечному форматі учні вчаться слухати, висловлюватися, прогнозувати, ставити запитання та ділитися власними враженнями. Такий формат сприяє позитивному ставленню до читання й поступово допомагає сприймати текст не лише як навчальний матеріал, а як джерело цікавих думок, переживань і відкриттів.

Урок літературного читання поглиблює цей досвід і забезпечує системну роботу з текстом. Молодші школярі вчаться не лише розуміти прочитане, а й осмислювати зміст, інтерпретувати події та вчинки персонажів, аргументувати власні судження, знаходити в тексті підтвердження своїх думок, ставити запитання різного рівня складності та формулювати власне ставлення до прочитаного.

Позакласне читання розширює читацький досвід за межі уроку. Діти отримують можливість знайомитися з різноманітними творами, обирати тексти відповідно до власних інтересів, ділитися враженнями та поступово розширювати власний читацький вибір. Такий досвід створює передумови для розвитку самостійності, усвідомлення особистих читацьких уподобань і внутрішньої мотивації до читання.

Проєктна діяльність та виховні заходи створюють простір для практичного й творчого застосування набутих читацьких умінь. Школярі досліджують, створюють власні продукти, презентують результати, взаємодіють з однокласниками та пов’язують прочитане з реальними життєвими ситуаціями. У такий спосіб робота з текстом виходить за межі навчального завдання й набуває практичного та соціального значення.

У сукупності ці чотири форми організації читацької діяльності утворюють цілісну читацьку траєкторію: від щоденного короткого контакту з текстом до його глибокого осмислення, від осмислення до розширення власного читацького вибору, а від вибору до творчого й практичного застосування прочитаного. Кожна наступна ланка спирається на попередню, доповнює її та відкриває нові можливості для читацької діяльності учнів. Така взаємопов’язаність форм роботи забезпечує цілісний підхід до розвитку читацької компетентності й становить одну з методичних цінностей збірника.

Об’єднує всі представлені розробки й спільне розуміння онлайн-середовища не лише як обмеження, а і як простору для нових можливостей читацької взаємодії. Педагоги творчої групи демонструють: цифровий інструмент є педагогічно доцільним тоді, коли допомагає реалізувати мету роботи з текстом, активізує взаємодію учнів із прочитаним, підтримує спілкування та творчість, а не підміняє безпосередню роботу з книжкою. Екран у запропонованих розробках стає не метою, а засобом, своєрідним містком до книжки, розмови з однокласниками, творчого завдання, дослідження чи практичної діяльності.

Одним із головних результатів, на який орієнтує цей збірник, є розвиток активного, самостійного та зацікавленого читача, який прагне зрозуміти прочитане, має власну думку, уміє запитувати й обговорювати тексти з іншими, знаходить у читанні можливості для пізнання, творчості та саморозвитку. І, можливо, найкращим свідченням такого ставлення стане просте запитання: «А що я прочитаю далі?»

Матеріали збірника можуть використовуватися як готові практичні розробки або як основа для створення власних методичних рішень. Вони покликані підтримати педагогів у пошуку ефективних способів організації читацької діяльності та допомогти зробити онлайн-навчання простором, у якому читання залишається осмисленою, особистісно значущою та пов’язаною з реальним досвідом дитини діяльністю.

Список використаних джерел

1. Віллінгем Д. Чому діти не люблять школу? Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2020. 272 с.
2. Доброго ранку, ми раді, що ви тут!: Посібник для вчителів з проведення ранкової зустрічі. Київ: Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». 2004. 56 с.
3. Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2023/2024 навчальному році [Електронний ресурс]. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/Zvit_Osvita-pid-chas-viyni-opituvannya_2024.pdf
4. Крашен С. Читання – це задоволення: як допомогти дітям полюбити книги. Харків: Ранок, 2018. 224 с.
5. Мартиненко В. О. Формування читацької компетентності молодших школярів. *Початкова школа*. 2020. № 5. С. 12–17. URL: https://surl.lu/nrfoiy
6. Савченко О. Я. Методика читання в початкових класах: посібник для вчителя. Київ: Освіта, 2007. 291 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/SAVChENKO.pdf
7. Чепелєва Н. В. Особливості розуміння тексту молодшими школярами. *Початкова школа*. 1988. № 11. С. 52–58.

Картинки створено за допомогою ШІ.

.